

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2019

Kriminalvård

Slutlig statistik

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN: NBN: SE: BRA-907

© Brottsförebyggande rådet 2020

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer, diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för 2019	5
Inledning	8
Tolkning av statistiken	8
Begrepp och definitioner	10
Resultat	13
Utvecklingen av antalet personer på anstalt	13
Intagna på anstalt	13
Inskrivna på anstalt den 1 oktober	14
Medelbeläggning	15
Permissioner och avvikelser från anstalt	15
Frigivna från anstalt	18
Utveckling av antalet personer på anstalt efter ålder	18
Intagna per 100 000 invånare	19
Utveckling av antalet personer på anstalt efter medborgarskap	21
Brottsstrukturen	23
Intagna på anstalt	23
Inskrivna på anstalt den 1 oktober	27
Tidigare kriminalvårdspåföljd	28
Utveckling av strafftider för intagna på anstalt	30
Fördelningen av strafftider	32
Utveckling av intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)	33
Utveckling av frivårdspåföljder	35
Skyddstillsyn	35
Villkorligt frigivna	36

Utvecklingen av antalet personer inskrivna i häkte	37
Verkställighetsfall	38
Brottskategoriernas utveckling för intagna på anstalt	39
Brott mot liv och hälsa	39
Tillgreppsbrott	41
Övriga brottstyper	42
Beskrivning av statistiken	45
Statistikens ändamål	45
Statistikens innehåll	46
Kategorisering av brott	46
Insamling och bearbetning	46
Jämförbarhet över tid	47

Sammanfattning

Den officiella kriminalvårdsstatistiken ger en översiktlig bild av Kriminalvårdens verksamhet på anstalt, häkte och frivård. Den beskriver nivån och utvecklingen över tid avseende antalet intagna och inskrivna på kriminalvårdsanstalt, antalet personer övervakade inom Kriminalvårdens frivårdsorganisation, samt antalet personer inskrivna i häkte. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under den redovisade perioden. Vid tolkning av resultaten bör man dock tänka på att kriminalvårdsstatistiken påverkas av inflödet av ärenden som handläggs av myndigheterna tidigare i rättskedjan, främst i domstolarna. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Huvudresultat för 2019¹

Anstalt

- År 2019 intogs 9 170¹ personer på kriminalvårdsanstalt, vilket var en ökning (+3 %) jämfört med 2018. Av de personer som togs in 2019 var 727 (8 %) kvinnor och 8 450¹ (92 %) män. Antalet kvinnor ökade med 8 procent medan antalet män ökade med 2 procent.
- Jämfört med 2010 har antalet *intagna* på anstalt 2019 minskat med 5 procent. Antalet kvinnor ökade med 8 procent och antalet män minskade med 6 procent under tioårsperioden 2010–2019.
- Antalet *inskrivna* på anstalt den 1 oktober 2019 var 4 830¹, vilket var en ökning med 10 procent jämfört med 2018. Vid tidpunkten var 285 kvinnor respektive 4 550¹ män intagna på anstalt. Antalet inskrivna kvinnor hade ökat med 17 procent, och inskrivna män med 10 procent jämfört med 2018. Jämfört med 2010 hade antalet inskrivna den 1 oktober minskat, med totalt 10 procent. Minskningen var dock mindre för kvinnorna (–1 %), än för männen (–11 %).

¹ Talen i texten redovisas efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 10 148 intagna avrundas till 10 100 och 8 495 avrundas till 8 500, medan 656 intagna förblir 656. Samtliga beräkningar är dock gjorda med icke avrundade tal, varefter resultaten redovisas avrundade i texten.

- Av de personer som intogs på anstalt 2019 var nästan hälften (45 %) i åldern 30–49 år, en tredjedel (33 %) i åldern 21–29 år och 16 procent i åldern 50 år eller äldre. Endast 6 procent av de intagna var ungdomar i åldern 15–20 år.
- Åldersstrukturen bland de intagna 2019 skilde sig något mellan kvinnorna och männen, på så sätt att kvinnorna var äldre än männen. Bland kvinnorna var 29 procent under 30 år, medan andelen män i samma åldersgrupp uppgick till 39 procent.
- Jämfört med 2010 hade de största förändringarna 2019 mellan åldersgrupperna skett i åldersgrupperna 21–29 år (en minskning med 3 procentenheter) respektive 30–49 år (en ökning med 2 procentenheter). Andelen intagna i åldersgruppen 21–29 år hade minskat bland kvinnor med 2 procentenheter, och bland män med 3 procentenheter. I åldersgruppen 30–49 år ökade antalet intagna för både kvinnor och män, med 5 respektive 1 procentenheter.
- Av de personer som togs in på anstalt under 2019 hade 6 170¹ (67 %) svenskt medborgarskap och 3 010¹ (33%) personer saknade svenskt medborgarskap. Andelen personer utan svenskt medborgarskap var lägre bland kvinnorna (22 %) än bland männen (34 %). Jämfört med 2018 har andelen intagna personer utan svenskt medborgarskap minskat med 2 procentenheter. I ett tioårsperspektiv, jämfört med 2010, hade andelen utan svenskt medborgarskap 2019 totalt ökat med 4 procentenheter, där kvinnor låg kvar på samma fördelning och män ökat med 4 procentenheter.
- Av de personer som togs in på anstalt under 2019 hade 40 procent haft en frihetsberövande påföljd tidigare (34 % kvinnor och 41 % män). För både kvinnor och män hade den största förändringen jämfört med 2018 skett i gruppen utan tidigare kriminalvårdspåföljd där antalet kvinnor ökat med 18 procent och antalet män med 3 procent.
- Av de som togs in på anstalt under 2019 hade hälften (49 %) dömts för narkotikabrott eller tillgreppsbrott som huvudbrott. Jämfört med 2018 hade det totala antalet intagna för narkotikabrott ökat med 5 procent, medan det totala antalet intagna för tillgreppsbrott minskat med 5 procent.
- För kvinnorna ökade antalet intagna med trafikbrott som huvudbrott med 15 procent från 2018 till 2019, medan de som dömts för brott mot liv och hälsa minskade med 13 procent. För männen ökade antalet som dömts för narkotikabrott som huvudbrott med 5 procent, medan antalet som dömts för trafikbrott minskade med 7 procent.

IÖV och frivård

- Under 2019 påbörjade 1 610¹ personer intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), så kallad fotboja, vilket jämfört med 2018 var en ökning med 3 procent. Av de som påbörjade IÖV 2019 var 255 kvinnor och 1 350¹ män

(+13 % kvinnor och +1 % män jämfört med 2018). Jämfört med 2010 hade antalet personer som påbörjat IÖV minskat med 45 procent (−25 % kvinnor och −47 % män).

- År 2019 var det totalt 9 910¹ personer som påbörjade frivårdspåföljd med övervakning (här avses dömda till skyddstillsyn eller villkorligt frigivna från anstalt). Av dessa var 1 190 kvinnor och 8 720¹ män. Totalt sett ökade antalet med 2 procent (+2 % för kvinnorna och +2 % för männen) jämfört med 2018. Jämfört med 2010 hade antalet personer som påbörjade frivårdspåföljd med övervakning minskat med 23 procent (−24 % för kvinnorna och −22% för männen).
- Den 1 oktober 2019 var 9 470¹ personer under övervakning i frivården (1 140¹ kvinnor och 8 330¹ män). Jämfört med 2010 var det en minskning med totalt 28 procent.

Häkte

- Den 1 oktober 2019 var 2 090¹ personer inskrivna i häkte, fördelat på 127 kvinnor och 1 960¹ män. Det motsvarade en ökning sedan 2018 på totalt 5 procent (+13 % kvinnor och +4 % män).
- Den 1 oktober 2019 avtjänade 109 personer sin fängelsepåföljd i häkte. Antalet verkställighetsfall, den 1 oktober, har därmed sjunkit till den lägsta nivån på 10 år.

Inledning

Kriminalvårdsstatistiken redovisar personer intagna på kriminalvårdsanstalt, personer som övervakas av Kriminalvårdens frivårdsorganisation samt personer inskrivna i häkte. För att redovisa intagna och övervakade personer används framför allt två mått, dels antalet intagna respektive övervakade under året, dels antalet inskrivna respektive övervakade den 1 oktober. Antalet intagna och övervakade under året beskriver hur många personer som har börjat avtjäna ett fängelsestraff eller en övervakning någon gång under året. Statistiken redovisar då antalet *händelser*, vilket innebär att en person som har tagits in flera gånger under året räknas flera gånger. Antalet inskrivna och övervakade den 1 oktober beskriver däremot hur många *enskilda personer* som faktiskt var inskrivna på anstalt eller hos frivården just vid detta datum.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över kriminalvård, tänk på följande:

- Statistiken över inskrivna den 1 oktober omfattar i högre grad personer som dömts till längre fängelsestraff, medan statistiken över dem som tagits in under året i högre grad omfattar personer som dömts till kortare fängelsestraff. Strukturen vad gäller ålder, kön, tidigare kriminalvårdspåföljd och vilket huvudbrott de dömts för kan därför se olika ut i de två populationerna.
- Den redovisade fängelsetiden är den tid som respektive person dömts till, inte den faktiska tid som personen varit inskriven på anstalt. Den redovisade fängelsetiden tar således inte hänsyn till villkorlig frigivning eller tillgodoräknad tid.
- Statistiken redovisas som regel uppdelad på kön. I vissa fall är de könsuppdelade tidsserierna kortare än de tidsserier som finns för totalvärden. Detta beror på att statistiken tidigare enbart redovisats med totalsiffror och att det inte gått att retroaktivt återskapa tabeller uppdelade på kön. Det finns även vissa tidsserier som inte alls är könsuppdelade, vilket kan bero på att det handlar om tabeller som

redovisar låga tal med få individer och att risken för röjande av enskilda individer anses vara stor.

- Vid jämförelse av strukturer bör det tas i beaktan att männen oftast står för den övervägande andelen av de som tagits in vid anstalt och häkte eller stått under övervakning. Antalet kvinnor är därmed få vid mer detaljerade redovisningar. När utvecklingen följs för antalsmässigt små kategorier bör man tänka på att även små förändringar i antal kan resultera i stora procentuella upp- och nedgångar. Det är således inte ovanligt att den procentuella utvecklingen för dessa redovisningar visar på relativt kraftiga årliga variationer.
- Nivåerna i statistiken över antalet intagna på anstalt och antalet domslut med fängelse i lagföringsstatistiken påverkas av både verksamhetsmässiga och statistiska faktorer, varför en direkt jämförelse mellan de två produkterna inte är lämplig. Nivåskillnaderna förklaras bland annat av att lagföringsstatistiken redovisar fällande domslut i tingsrätten, medan statistiken över intagna redovisar fängelsedömda personer i lagakraftvunna domar. En person kan dessutom verkställa flera fängelsestraff samtidigt. Det innebär vidare att tidpunkten för det fällande domslutet i tingsrätten och datumet för själva inskrivningen på anstalt också kan infalla under olika kalenderår. Därtill avtjänar en del fängelsedömda personer straffet med elektronisk fotboja, och de personerna räknas inte in i statistiken över personer intagna på anstalt.

Begrepp och definitioner

Nedan följer en beskrivning av begrepp och definitioner som statistiken över kriminalvård omfattas av.

- *Anstalt* är en benämning på fängelse. Anstalterna delas från och med 2012 upp i säkerhetsklasserna 1–3, där anstalter med säkerhetsklass 1 och 2 har högst säkerhet och anstalter med säkerhetsklass 3 har lägst säkerhet.
- Att någon *avgår* från anstalt innebär att personen lämnar anstalten fysiskt, men inte nödvändigtvis att kriminalvårdspåföljden är avslutad. Det kan röra sig om personer som frigivits, personer för vilka verkställigheten av domen överflyttats till ett annat land, personer som har avlidit eller personer som av annan anledning inte längre befinner sig på anstalt. I de fall personen frigivits övergår i många fall ansvaret till frivården.
- *Avvikelse* innebär att en person har lämnat anstaltsområdet utan tillstånd (rymning) eller att en person med tillstånd att vistas utanför anstaltsområdet under en viss begränsad tid inte har återvänt inom den tillåtna tiden.
- *Frigivna* avser både personer som villkorligt frigivits från sina fängelsestraff och personer som helt har verkställt sina fängelsestraff. Enligt huvudregeln tillämpas i dag villkorlig frigivning när personen har avtjänat två tredjedelar av den utdömda tiden (dock minst en månad).
- *Frivården* ansvarar för påföljder i frihet. Frivården ansvarar för administration av övervakningen av personer som frigivits villkorligt, personer som dömts till skyddstillsyn samt personer som avtjänar sitt fängelsestraff i form av intensivövervakning med elektronisk kontroll. Personer som dömts till villkorlig dom med samhällstjänst övervakas inte av frivården, men frivården administrerar samhällstjänsten.
- *Häktning* avser frihetsberövande som beslutas av domstol efter framställning av åklagare. Häktningsförhandling ska ske i domstol senast fyra dagar efter gripandet. För att häktning ska kunna ske måste personen vara misstänkt för att ha begått ett brott som kan ge fängelse i minst ett år. Åtal ska normalt vara väckt

inom två veckor från häktningsbeslutet. I annat fall ska en ny häktningsförhandling hållas.

- *Inskrivna* avser personer som är inskrivna i häkte eller på anstalt vid en viss tidpunkt. Normalt vistas personen i häktet eller på anstalten. En person kan dock räknas som inskriven även utan att vara närvarande, exempelvis om personen är på permission eller placerad på sjukhus enligt 9 kap. 1 § fängelselagen (2010:610).
- *Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)* är ett sätt att med hjälp av så kallad fotboja verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst 6 månader utanför anstalt.
- För att underlätta anpassningen till samhället kan en intagen beviljas *permission* (tillstånd att lämna anstalten) enligt 10 kap. 1 § fängelselagen (2010:610) under en viss kort tid, om det inte finns någon påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller misskötsamhet. Permission reglerades fram till den 1 april 2011 i 2 kap. 32 § lagen (1974:203) om kriminalvård på anstalt. I statistiken redovisas från och med 2017 *planerade permissioner*. Redovisningen har ersatt *beviljade permissioner* som redovisas fram till år 2017. Definitionsmässigt är skillnaden i redovisningen liten och består i att beviljade permissioner inte behöver ha genomförts, medan planerade permissioner ska ha någon form av noterat utfall under referensåret. Utfallet behöver dock inte innebära att permissionen har genomförts utan kan även omfatta avbrutna permissioner eller ej genomförda permissioner (till exempel på grund av sjukdom).
- En permission kan *misskötas* på olika sätt, exempelvis genom att den intagne inte kommer tillbaka till anstalten när tiden för permissionen löpt ut, inte vistas på rätt ort eller inte följer föreskrifter om drogfrihet. I statistiken redovisas detta som *misskötta permissioner* fram till 2017, och från och med samma år har redovisningen ersatts av *permissioner genomförda med anmärkning*.
- *Rymningar* är en typ av avvikelser som särredovisas (se *avvikelse* ovan). Rymning betecknar att en person som är intagen på anstalt har lämnat anstaltsområdet utan tillstånd. Här ingår även personer som avviker utan tillstånd från sin bevakare, i samband med en bevakad transport eller bevakad utevistelse.
- *Verkställighetsfall* innebär att personen avtjänar sitt fängelsestraff på häkte i väntan på en plats på anstalt.
- *Villkorlig frigivning* innebär att den som dömts till fängelse på viss tid kan frigges innan hela den utdömda strafftiden har avtjänats. Det ursprungligen utdömda straffet måste omfatta minst en månad. Generellt gäller att man frigges villkorligt efter två tredjedelar av strafftiden.
- Personer som har dömts till skyddstillsyn eller är villkorligt frigivna kan stå under *övervakning* av frivården en viss tid. De ska då följa vissa föreskrifter och kan få hjälp och stöd från frivården.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten från statistiken över kriminalvård 2019. Först redovisas nivån och utvecklingen av antalet personer intagna på anstalt under 2019 och inskriva den 1 oktober samma år. Resultaten redovisas indelat efter kön samt olika redovisningsgrupper, som exempelvis ålder, brottskategori, tidigare kriminalvårdspåföljd och strafftid. I sammanställningen redovisas även antalet beviljade/planerade permissioner. Därefter redovisas nivån och utvecklingen av antalet inskrivna och övervakade i frivården samt antalet inskrivna i häkte den 1 oktober. Slutligen redovisas nivån och utvecklingen för de fyra största brottskategorierna bland intagna och inskrivna på anstalt.

Notera att samtliga antalsuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis avrundas 8 543 intagna till 8 540 intagna. Procenttal avrundas till närmaste heltal, vilket exempelvis innebär att 12,56 procent avrundas till 13 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på oavrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på bra.se.

Utvecklingen av antalet personer på anstalt

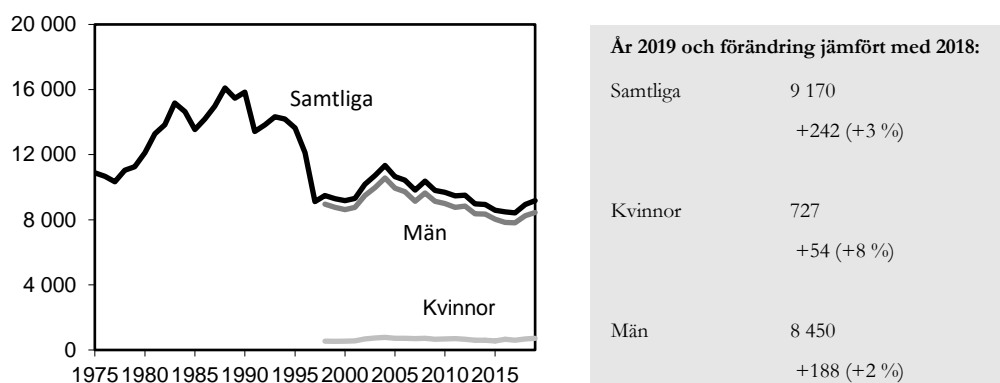
Intagna på anstalt

Under 2019 togs totalt 9 170¹ personer in på anstalt, vilket var en ökning (+3 %) jämfört med 2018. Antalet kvinnor intagna på anstalt ökade med 54 personer (+8 %), medan antalet män ökade med 188 personer (+ 2 %).

Jämfört med 1975 har antalet intagna på anstalt minskat med 1710¹ personer (-16 %). Från år 1998 går det även att följa utvecklingen för kvinnor och män separat. Mellan åren 1998 och 2004 ökade både antalet kvinnor och antalet män på anstalt. Därefter och fram till 2019 har både antalet intagna kvinnor och män minskat 10 respektive 16 procent.

Jämfört med 2010, då totalt 9 680¹ personer togs in på anstalt, har antalet intagna minskat med 5 procent. Antalet kvinnor har ökat med 8 procent, från 674 till

727 personer och antalet män har under samma period minskat med 6 procent, från 9 010¹ till 8 450¹ personer.

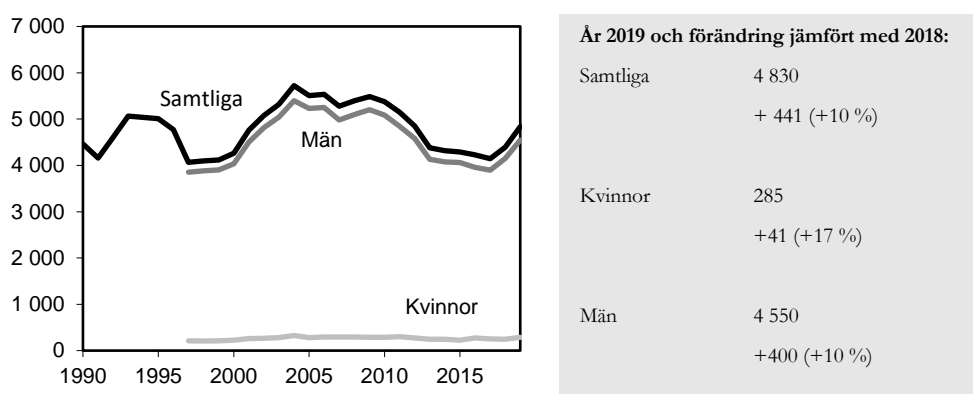

Figur 1¹. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, åren 1975–2019.

Inskrivna på anstalt den 1 oktober

Den 1 oktober 2019 var totalt 4 830¹ personer inskrivna på anstalt, vilket var en ökning med 10 procent jämfört med samma datum året innan.

Jämfört med 1990, då statistiken över inskrivna på anstalt den 1 oktober började föras, har antalet inskrivna den 1 oktober ökat med 8 procent. Sedan 1997 går det även att följa utvecklingen för kvinnor och män separat. Fram till 2004 ökade både antalet kvinnor och män som var intagna den 1 oktober. Därefter har antalet intagna den 1 oktober minskat, bland både kvinnor och män. Under de senaste två åren syns återigen en ökning av antalet intagna den 1 oktober. Den senaste tioårsperioden (2010–2019) har dock det totala antalet personer 2019 minskat med 10 procent. Antalet kvinnor har minskat med 3 personer (−1 %) och antalet män med 537 personer (−11 %).

Figur 2. Antal personer som var inskrivna på kriminalvårdsanstalt den 1 oktober, åren 1990–2019.

Medelbeläggning²

Medelbeläggningsen är en beräkning av det genomsnittliga antalet inskrivna personer på anstalt per dag, under ett år (exklusive en skattning av långtidsfrånvarande).

År 2019 var medelbeläggningsen på anstalt 4 380¹ personer, varav 240 kvinnor och 4 140¹ män. Jämfört med 2018 ökade medelbeläggningsen totalt sett med 356 personer, från 4 030¹ personer. Medelbeläggningsen för kvinnor ökade med 23 personer och för män var ökningen 333 personer.

Permissioner och avvikelser från anstalt

Både antalet permissioner och antalet avvikelser från anstalt har minskat kraftigt sedan 2010. Minskningen har i synnerhet skett under den första delen av den gångna tioårsperioden. Dessa minskningar beror till övervägande del på de regel- och rutinändringar som har genomförts inom Kriminalvården under perioden.

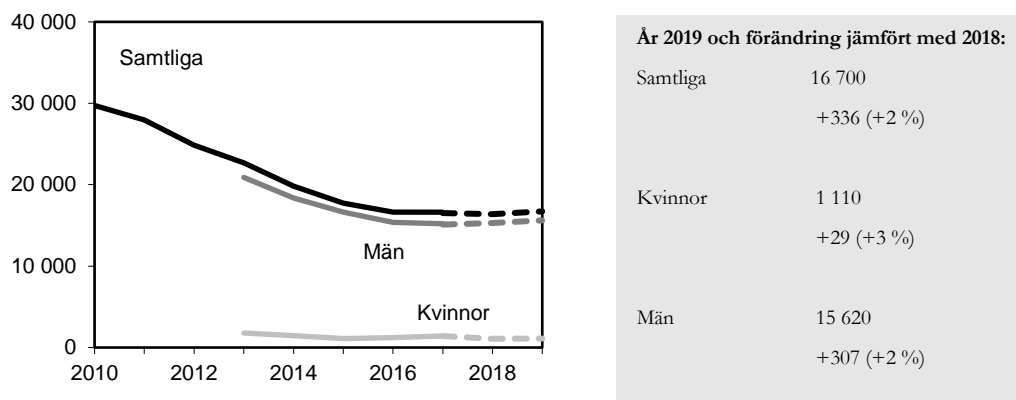
Permissioner

Intagna kan ansöka om tillstånd till permission för att få vistas utanför anstalt under en viss kort period. Permission kan till exempel ges för att en intagen ska kunna hålla kontakt med sin familj, få tillgång till sjukvård utanför anstalten eller vidta åtgärder för att underlätta anpassning till samhället.

Statistiken över antalet permissioner har ändrats i syfte att öka samvärdbarheten med Kriminalvårdens verksamhetsstatistik. Från och med 2017 redovisas planerade permissioner med utfall under året, i stället för beviljande permissioner som redovisas fram till och med 2017. I praktiken är skillnaden mellan de två definitionerna mycket liten. Se även avsnitten Definitioner och begrepp samt Jämförbarhet över tid.

År 2019 planerades 16 700¹ permissioner, vilket var en ökning med 336 permissioner (+2 %) jämfört med 2018. Fördelningen av planerade permissioner för kvinnor och män var 1 110¹ respektive 15 600¹ permissioner. För kvinnor ökade antalet permissioner med 29 (+3 %) jämfört med 2018, och männen permissioner ökade med 307 (+2 %). På grund av den ändrade redovisningen av permissioner görs här ingen jämförelse längre bakåt i tiden än 2017.

² År 2017 infördes ett nytt mått för medelbeläggningsen på anstalt. Det måttet är för närvarande föremål för översyn hos Kriminalvården och redovisas därför inte i statistiken. I stället baseras redovisningen på den definition som redovisades till och med 2016. Till följd av systembyte hos Kriminalvården går det dock inte att exakt återskapa medelbeläggningsen enligt den tidigare definitionen. Redovisningen för 2017–2019 baseras i stället på en skattning av medelbeläggningsen enligt den tidigare definitionen. Se vidare avsnittet Jämförbarhet över tid.

Figur 3. Antal beviljade permissioner från kriminalvårdsanstalt, åren 2010–2017, samt antal planerade permissioner från kriminalvårdsanstalt, åren 2017–2019.

I syfte att öka sammanvändbarheten med Kriminalvårdens verksamhetsstatistik har redovisningen av permissioner från och med 2017³ ändrats från *beviljade permissioner* till *planerade permissioner*. I figur 3 redovisas planerade permissioner genom de streckade linjerna. Skillnaden mellan den tidigare definitionen beviljade permissioner och den nya definitionen planerade permissioner är förhållandevis liten och består i att den planerade permissioner inte omfattar de permissioner som inte hunnit få något utfall under referensåret.⁴

Antalet beviljade respektive planerade permissioner påverkas till viss del av antalet personer som är intagna på anstalt. Förutom förändringar i anstaltspopulationen har även regeländringar påverkat antalet permissioner under den senaste tioårsperioden. Under början av 2000-talet omarbetades föreskrifterna för beviljande av permissioner, vilket gjorde det svårare än tidigare att få permission. Regelsystemet för permissioner ändrades igen den 1 april 2011, i och med att den nya fängelselagen trädde i kraft.

Permissioner genomförda med anmärkning

En genomförd permission kan rendera anmärkning, exempelvis om den intagne inte återvänder till anstalt när tiden för permissionen löpt ut, inte vistas på rätt ort eller inte följer föreskrifter om drogfrihet.

Även denna statistik har ändrats. Från och med 2017 redovisas permissioner med anmärkning under året, i stället för misskötta permissioner som redovisas fram till och med 2017.

Definitionsmässigt är skillnaden även här liten och består i att permissionen numera ska ha ett noterat utfall under referensåret.

För både misskötta permissioner och permissioner genomförda med anmärkning särredovisas avvikelser och rymningar. Avvikelse innebär att en intagen inte återkommer till anstalten efter

³ För år 2017 redovisas, i tabeller och figur, permissioner enligt båda definitionerna, beviljade respektive planerade permissioner. För mer information, se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

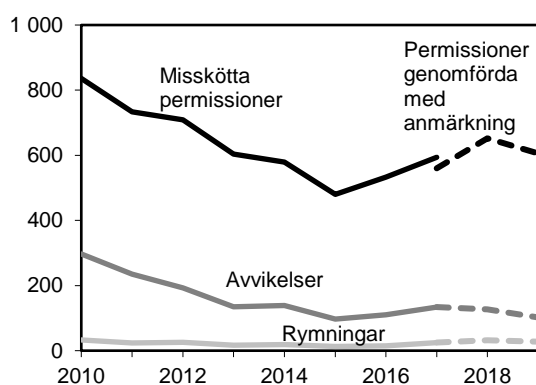
⁴ För år 2017 innebar det till exempel att antalet planerade permissioner var 121, eller 1 procent, färre än antalet beviljade permissioner.

till exempel permission, sjukhusbesök eller frigång eller på annat sätt inte befinner sig där hen ska vara vid en given tidpunkt. Rymning innebär att en intagen utan tillstånd lämnar anstalten eller avviker från sin bevakare, i samband med en bevakad transport eller bevakad utevistelse.

Antalet permissioner genomförda med anmärkning uppgick till 606 under 2019, vilket är en minskning med 46 permissioner jämfört med 2018. År 2019 var det 96 permissioner som inte genomfördes, vilket är en minskning med 43 permissioner jämfört med 2018. Under 2019 avbröts 15 permissioner, vilket är en minskning med 5 permissioner jämfört med 2018. På grund av den ändrade redovisningen av permissioner görs här ingen jämförelse längre bakåt i tiden än 2017.

År 2019 avvek 102 personer från anstalt, vilket är en minskning med 20 procent jämfört med 2018. Huvuddelen av avvikelserna, 73 procent, begicks vid vistelse utanför anstalt. Jämfört med 2010 har antalet avvikelser från anstalt minskat med 195 avvikelser (-66 %).

Rymningar direkt från anstalt utgjorde 27 procent av alla avvikelser 2019. Detta motsvarar 28 rymningar, vilket är 4 färre än föregående år. Samtliga rymningar som skedde under 2019 inträffade från anstalt med säkerhetsklass 3 (28 rymningar). Inga rymningar förekom under 2019 från anstalter med säkerhetsklass 1 eller 2.⁵ Jämfört med 2010 har antalet minskat med 5 rymningar (-15 %). År 2014 noterades periodens högsta antal rymningar från anstalt med säkerhetsklass 1 eller 2 (6 rymningar).

År 2019 och förändring jämfört med 2018:

Permissioner genomförda med anmärkning	
Samtliga	606 -46 (-7 %)
Avvikelser	
Samtliga	102 -25 (-20 %)
Rymningar	
Samtliga	28 -4 (-13 %)

Figur 4. Antal missköta permissioner på kriminalvårdsanstalt, därav antal avvikelser respektive antal rymningar, åren 2010–2017, samt antal permissioner genomförda med anmärkning på kriminalvårdsanstalt och därav antal avvikelser respektive antal rymningar, åren 2017–2019.

Antalet permissioner genomförda med anmärkning på kriminalvårdsanstalt, därav antal avvikelser samt därav antal rymningar redovisas med streckade linjer i

⁵ Från och med 2018 redovisas avvikelser utifrån anstaltens säkerhetsklass. Anstalter med säkerhetsklass 1 och 2 motsvarar anstalter som tidigare redovisats som slutna anstalt, och anstalter med säkerhetsklass 3 motsvarar anstalter som tidigare redovisats som öppna anstalt.

figur 4. Observera att antalet planerade permissioner, misskötta permissioner, avvikelser och rymningar inte finns uppdelat på kön.

Frigivna från anstalt

Totalt frigavs 8 370¹ personer från anstalt under 2019. Av dem var 647 kvinnor och 7 720¹ män. Jämfört med 2018 har antalet frigivna minskat med 211 personer (-2 %). Antalet frigivna kvinnor ökade med 5 personer (+1 %) medan antalet män minskade med 216 personer (-3 %) jämfört med 2018. Jämfört med 2010 har antalet frigivna minskat med 13 procent, eller 1 250¹ personer. Det finns inga könsuppdelade siffror för 2010 att jämföra med.⁶

Av samtliga personer som frigavs under 2019 var 6 200¹ personer (74 %) villkorligt frigivna. Av dessa var 417 kvinnor och 5 780¹ män.

Utveckling av antalet personer på anstalt efter ålder

Av samtliga personer som togs in på anstalt 2019 var 45 procent 30–49 år, medan 33 procent var 21–29 år och 16 procent var 50 år eller äldre. Av kvinnorna som togs in på anstalt 2019 var 48 procent 30–49 år, medan 27 procent var 21–29 år och 23 procent var 50 år eller äldre. Bland männen var motsvarande andelar desamma som för samtliga personer.

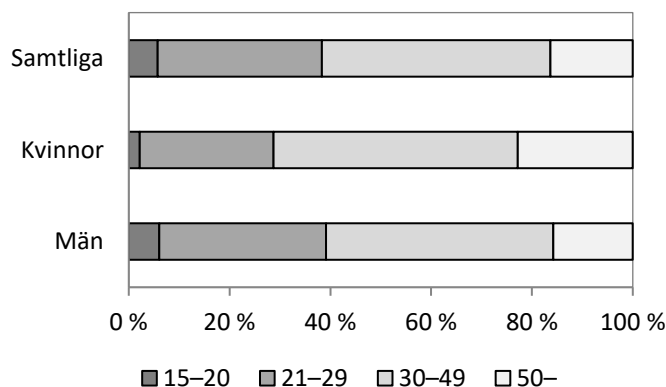
Sedan 1999 ska personer under 18 år dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse, om det inte finns synnerliga skäl att döma till fängelse. Andelen unga intagna på anstalt är därför lägre än förväntat utifrån invånarantal och antalet lagföringsbeslut. Andelen ungdomar i åldern 15–20 år utgjorde 6 procent av samtliga personer som togs in 2019, samma andel som för samtliga män. Av samtliga kvinnor som intogs på anstalt var 2 procent i åldern 15–20 år.

Tabell 1. Antal personer som intagits i kriminalvårdsanstalt 2019, efter ålder.

Ålder	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Kvinnor	Män
15–20	525	6	16	2	509	6	3	97
21–29	2 989	33	193	27	2 796	33	6	94
30–49	4 160	45	352	48	3 808	45	8	92
50–	1 498	16	166	23	1 332	16	11	89
Samtliga 15–	9 172	100	727	100	8 445	100	8	92

Den största andelen män återfinns i den yngsta åldersgruppen 15–20 år, där 97 procent var män och 3 procent kvinnor. Andelen kvinnor ökar med stigande ålder, till 11 procent i åldersgruppen 50 år eller äldre (där männen alltså utgör 89 procent).

⁶ Könsuppdelade siffror finns från redovisningsåret 2013.

Figur 5. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter ålder.

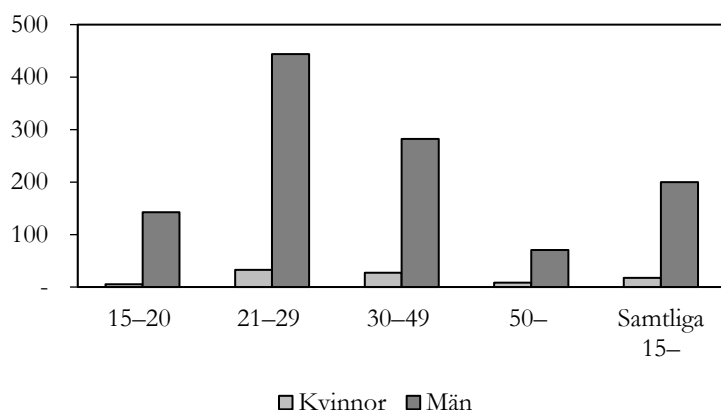
Jämfört med 2010 är förändringarna i åldersstrukturen små. Intagna i åldersgruppen 21–29 år har minskat med 3 procentenheter, medan intagna på anstalt i åldersgruppen 30–49 år har ökat med 2 procentenheter. Intagna i övriga åldersgrupper har samma andelsfördelning som 2010. Den största förändringen för intagna kvinnor har skett i åldersgruppen 30–49 år (+5 %). Andelen kvinnor i åldersgruppen 21–29 och 50– år har minskat med 2 procentenheter vardera, kvinnor i åldersgruppen 15–20 år ligger på samma nivå som tio år tidigare. För männen har andelen intagna i åldersgruppen 21–29 minskat med 3 procentenheter. Män i åldersgruppen 50 år eller äldre har ökat med 2 procentenheter och i åldersgruppen 30–49 år med 1 procentenhet. Män i åldersgruppen 15–20 år ligger på samma nivå som tio år tidigare.

Åldersfördelningen bland de personer som var inskrivna på anstalt den 1 oktober 2019 liknar åldersfördelningen bland de personer som togs in på anstalt under året.

Intagna per 100 000 invånare⁷

Den största åldersgruppen sett till antalet intagna per 100 000 invånare är åldersgruppen 21–29 år. I denna grupp var det 2019 totalt 245 personer per 100 000 invånare som togs in på anstalt. I åldersgruppen 30–49 var det totalt 157 personer per 100 000 invånare som togs in på anstalt. I åldersgrupperna 15–20 år respektive 50 år eller äldre, var det 77 respektive 38 personer per 100 000 invånare som togs in. Antalet intagna kvinnor per 100 000 invånare är betydligt lägre än antalet män per 100 000 i samtliga åldersgrupper. Bland kvinnor i åldern 15 eller äldre var antalet intagna på anstalt 17 per 100 000 invånare under 2019, medan motsvarande siffra för männen var 200 av 100 000 invånare.

⁷ Beräkningen är gjord utifrån SCB:s statistik över medelfolkmängd (ålder under året). Befolkningsstatistiken baseras på de uppgifter om folkbokförda personer som Skatteverket lämnar till SCB. I kriminalvårdsstatistiken ingår dock även personer som inte är folkbokförda i Sverige.

Figur 6. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter ålder per 100 000 invånare i åldersgruppen.

Jämfört med 2018 har antalet intagna på anstalt per 100 000 invånare ökat i de flesta åldersgrupper utom i gruppen 50 år och äldre. Ökningen var störst för åldersgruppen 21–29 år. I denna åldersgrupp ökade antalet med 15 personer per 100 000 invånare (+7 %). I övriga åldersgrupper syns endast mindre ökning, utom för den äldsta åldersgruppen, 50 år eller äldre, som i stället minskade i antal med 1 person per 100 000 invånare (–3 %). För män som togs in på anstalt per 100 000 invånare såg förändringen i stort sett ut som för samtliga intagna, eftersom det även för männen har skett en ökning av antalet intagna i samtliga åldersgrupper. Störst var ökningen i åldersgruppen 21–29 år, där antalet intagna per 100 000 invånare har ökat med 24 personer till 444 personer (+6 %). Förändringarna för kvinnor per 100 000 invånare var små jämfört med året innan. Den största förändringen har även här skett i åldersgruppen 21–29 år, där antalet intagna per 100 000 invånare ökade med 5 personer (+20 %). Förändringarna i övriga åldersgrupper var små, mellan 0–2 personer per 100 000. De procentuella ökningarna för kvinnorna kan se höga ut, men beror på att de skedde från mycket låga nivåer.

Tabell 2. Antal personer per 100 000 invånare som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019 samt förändring jämfört med 2018, efter ålder.

Ålder	Samtliga			Kvinnor			Män		
	Antal	Förändring mot 2018		Antal	Förändring mot 2018		Antal	Förändring mot 2018	
		Antal	Procent		Antal	Procent		Antal	Procent
15-20	77	+1	+2	5	-2	-29	143	+4	+3
21-29	245	+15	+7	33	+5	+20	444	+24	+6
30-49	157	+2	+1	27	+0	+1	282	+3	+1
50-	38	-1	-3	8	+1	+13	70	-4	-5
Samtliga 15-	109	+2	+2	17	+1	+7	200	+2	+1

Utveckling av antalet personer på anstalt efter medborgarskap

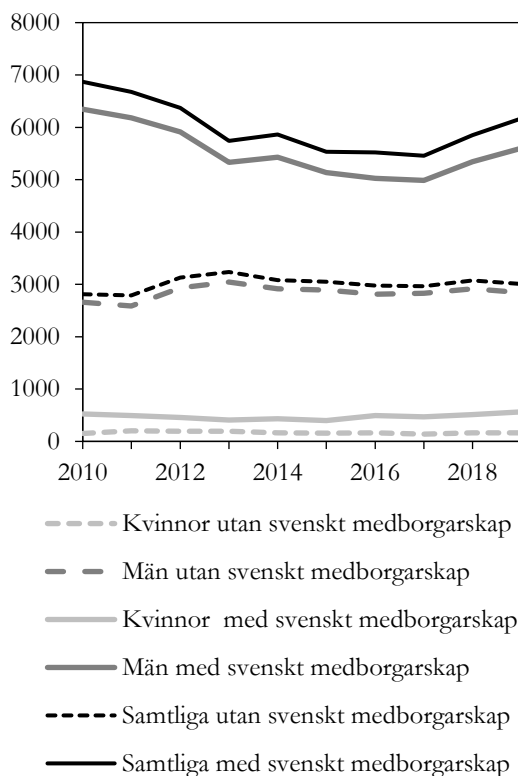
Statistiken över medborgarskap är uppdelad i personer utan svenskt medborgarskap och personer med svenskt medborgarskap. Däremot redovisas inga andra medborgarskap utifrån land⁸. Om en person har flera medborgarskap, varav ett svenskt, redovisas personen i statistiken som svensk medborgare.

Av de totalt 9 170 personer som var intagna på anstalt under 2019 var 3 010¹ personer utan svenskt medborgarskap (33 %) och 6 170¹ personer (67 %) svenska medborgare.

Jämfört med 2018 har antalet personer med svenskt medborgarskap på anstalt ökat i antal, med 313 personer (+5 %). Antalet personer utan svenskt medborgarskap har under samma period minskat med 68 personer (-2 %). Vad gäller antalet kvinnor hade både de utan svenskt medborgarskap och de med svenskt medborgarskap ökat i antal, med 2 personer (+1 %) respektive 52 personer (+10 %). Antalet intagna män utan svenskt medborgarskap minskade med 70 personer (-2 %), medan antalet män med svenskt medborgarskap ökade med 261 personer (+5 %).

Jämfört med 2010 har det totala antalet personer intagna på anstalt utan svenskt medborgarskap 2019 ökat med 197 personer (+7 %). Antalet kvinnor utan svenskt medborgarskap ökade med 13 personer (+9 %), samtidigt som antalet män utan svenskt medborgarskap ökade med 184 personer (+7 %). Antalet svenska medborgare intagna på anstalt har under samma period minskat med 704 personer (-10 %). Minskningen under perioden avsåg endast män med svenskt medborgarskap, som minskade med 744 personer (-12 %). Antalet kvinnor med svenskt medborgarskap ökade i stället under perioden med 40 personer (+8 %).

⁸ Statistik över medborgarskap uppdelat på världsdel finns på Kriminalvårdens webbplats, www.kriminalvarden.se.

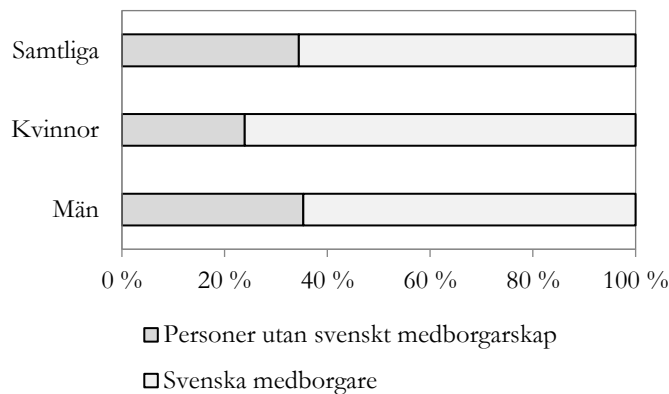
År 2019 och förändring jämfört med 2018:

Svenska medborgare	
Samtliga	6 170 +313 (+5 %)
Kvinnor	564 +52 (+10 %)
Män	5 600 +261 (+5 %)
Personer utan svenskt medborgarskap	
Samtliga	3 010 -68 (-2 %)
Kvinnor	163 +2 (+1 %)
Män	2 840 -70 (-2 %)

Figur 7. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, uppdelade utifrån medborgarskap, åren 2010–2019.

Av samtliga kvinnor intagna på anstalt 2019 hade 78 procent svenskt medborgarskap och 22 procent saknade svenskt medborgarskap. Av männen hade 66 procent svenskt medborgarskap, medan 34 procent saknade svenskt medborgarskap. För både män och kvinnor minskade andelen som saknade svenskt medborgarskap 2 procentenheter jämfört med 2018, medan andelen med svenskt medborgarskap ökade med 2 procentenheter under samma period.

Eftersom *antalet* intagna personer med svenskt medborgarskap under perioden 2010 till 2019 har minskat, samtidigt som antalet personer utan svenskt medborgarskap har ökat, har *andelen* personer utan svenskt medborgarskap, framför allt andelen män, ökat. Jämfört med 2010 har andelen personer utan svenskt medborgarskap totalt sett ökat med 4 procentenheter, från 29 procent till 33 procent av samtliga intagna. Det innebär i sin tur att andelen svenska medborgare har minskat i motsvarande grad med 4 procentenheter. Ökningen av andelen medborgare utan svenskt medborgarskap under tioårsperioden bestod i en ökning för män med 4 procentenheter. Andelen kvinnor utan svenskt medborgarskap var under 2019 densamma som tio år tidigare. Minskningen av andelen svenska medborgare på anstalt bestod således av en minskning för män med 4 procentenheter. Andelen kvinnor med svenskt medborgarskap är oförändrad jämfört med 2010.

Figur 8. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter medborgarskap.

Av de totalt 4 830 personer som var *inskrivna* på anstalt den 1 oktober 2019 saknade 1 410¹ personer (29 %) svenskt medborgarskap och 3 420¹ personer (71 %) hade svenskt medborgarskap. Jämfört med 2018 har både antalet personer med svenskt medborgarskap och antalet personer utan svenskt medborgarskap ökat med 11 respektive 7 procent. Jämfört med 2015⁹ har antalet personer med svenskt medborgarskap som var inskrivna på anstalt den 1 oktober ökat med 15 procent och antalet personer utan svenskt medborgarskap ökat med 7 procent.

Brottsstrukturen

Intagna på anstalt

Av de 9 170¹ personer som togs in på anstalt 2019 hade cirka hälften (49 %) dömts för narkotikabrott (1–3b §§ narkotikastrafflagen) eller tillgreppsbrott (8 kap. Brottsbalken) som huvudbrott.

Av de 2 770¹ personer som dömts för brott mot narkotikastrafflagen (30 procent av de intagna) var 220 kvinnor och 2 550¹ män. Tillgreppsbrott var huvudbrottet för 1 730¹ personer (19 %), varav 162 var kvinnor och 1 570¹ män. Vilket motsvarade 22 procent av kvinnorna respektive 19 procent av männen. Av de som dömts för tillgreppsbrott hade drygt hälften dömts för grov stöld eller rån (inklusive grovt rån), varav 59 kvinnor och 839 män. Därutöver hade 12 procent av de intagna dömts för brott mot liv och hälsa (1 060 personer, varav 60 kvinnor och 1 000 män), vanligast för misshandel (inklusive grov misshandel). Vilket motsvarade 8 procent av kvinnorna och 12 procent av männen. Vidare hade 11 procent (14 procent av kvinnorna och 11 procent av männen) av de intagna 2019 dömts för brott mot trafikbrottslagen (1 020 personer, varav 105 kvinnor och 914 män). Det vanligaste trafikbrottet var rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika samt grovt rattfylleri).

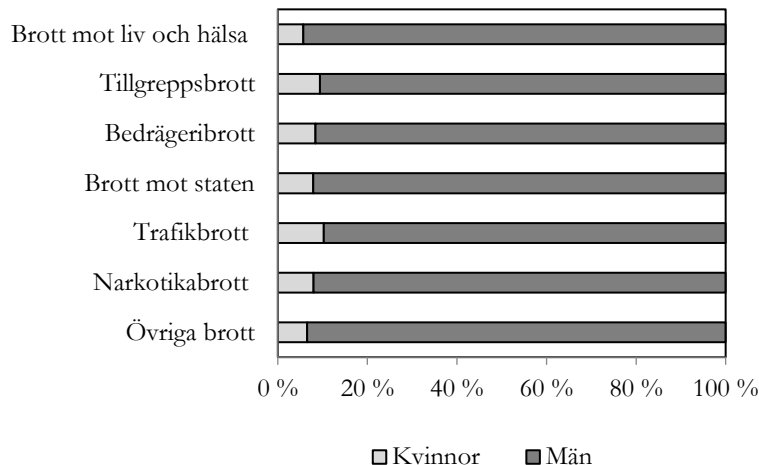
⁹ Siffrorna i beräkningarna har hämtats från tabell 5.10 i tabellbilagan.

Tabell 3. Antal personer intagna på kriminalvårdsanstalt utifrån brottstyp (huvudbrott) under 2019.

Brottstyp	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Kvinnor	Män
Samtliga brott	9 172	100	727	100	8 445	100	8	92
Brott mot liv och hälsa	1 060	12	60	8	1 000	12	6	94
Tillgreppsbrott	1 727	19	162	22	1 565	19	9	91
Bedrägeribrott	358	4	30	4	328	4	8	92
Brott mot staten	278	3	22	3	256	3	8	92
Trafikbrott	1 019	11	105	14	914	11	10	90
Narkotikabrott	2 768	30	220	30	2 548	30	8	92
Övriga brott	1 962	21	128	18	1 834	22	7	93

Brottsstrukturen bland de intagna 2019 var i stort sett densamma som 2018. Den största skillnaden jämfört med 2018 avsåg personer dömda för tillgreppsbrott, där minskningen 2019 var cirka 2 procentenheter för både kvinnor och män. Sett ur ett tioårsperspektiv märks främst förändringar i andelen intagna för trafikbrott och narkotikabrott. Jämfört med 2010 har andelen intagna för trafikbrott 2019 minskat med 4 procentenheter för kvinnor och 6 procentenheter för män, medan andelen intagna för narkotikabrott i stället har ökat med 3 procentenheter för kvinnor och 10 procentenheter för män.

De antalsmässigt vanligaste huvudbrotten bland kvinnor som togs in på anstalt 2019 var därmed narkotikabrott, tillgreppsbrott och trafikbrott medan det för män var narkotikabrott, tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa.

Figur 9. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter huvudbrott och kön.

Ser man i stället till könsfördelningen hos de intagna för olika brottstyper (huvudbrott) framgår att männens andel är betydligt större än kvinnornas i samtliga fall, framför allt gällande brott mot liv och hälsa, som omfattar bland annat misshandelsbrott. I denna kategori stod männen för 94 procent och kvinnorna för 6 procent av samtliga intagna 2019. Den brottskategori som hade högst andel kvinnor under året var trafikbrott, där 10 procent av de intagna var kvinnor och 90 procent män.

Ålder och huvudbrott

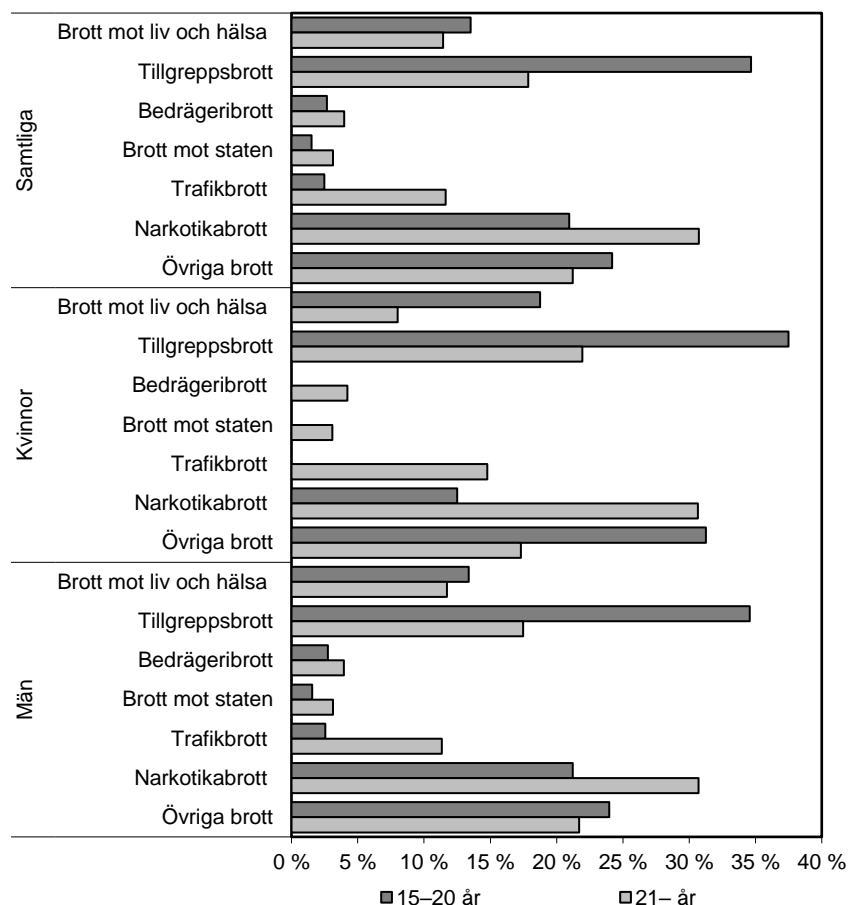
I jämförelser mellan olika åldersgrupper måste man ta hänsyn till att unga personer mellan 15 och 20 år döms till fängelse i mindre utsträckning än äldre personer, i synnerhet vid lindrigare brott. Domstolarna ska i så stor utsträckning som möjligt undvika fängelsepåföljd när det gäller unga lagöverträdare, och i stället, om möjligt, döma till alternativa påföljder. Det bidrar till att det är färre personer i åldern 15–20 år som är intagna i fängelse i förhållande till hur många i åldersgruppen som lagförs för brott.

Vanligaste huvudbrotten i olika åldersgrupper

Det vanligaste huvudbrottet för ungdomar i åldern 15–20 år som togs in på anstalt 2019 var tillgrepsbrott, framför allt stöld (inklusive grov stöld) och rån (inklusive grovt rån). I denna åldersgrupp var det 38 procent (6 personer) av kvinnorna och 35 procent (176 personer) av männen som hade dömts för tillgrepsbrott som huvudbrott.

För kvinnorna i åldersgruppen 21 år och äldre var de vanligaste huvudbrotten narkotikabrott och tillgrepsbrott (31 procent respektive 22 procent av de intagna i åldersgruppen). Andelarna för kvinnor med huvudbrotten brott mot liv och hälsa och trafikbrott var 8 procent respektive 15 procent.

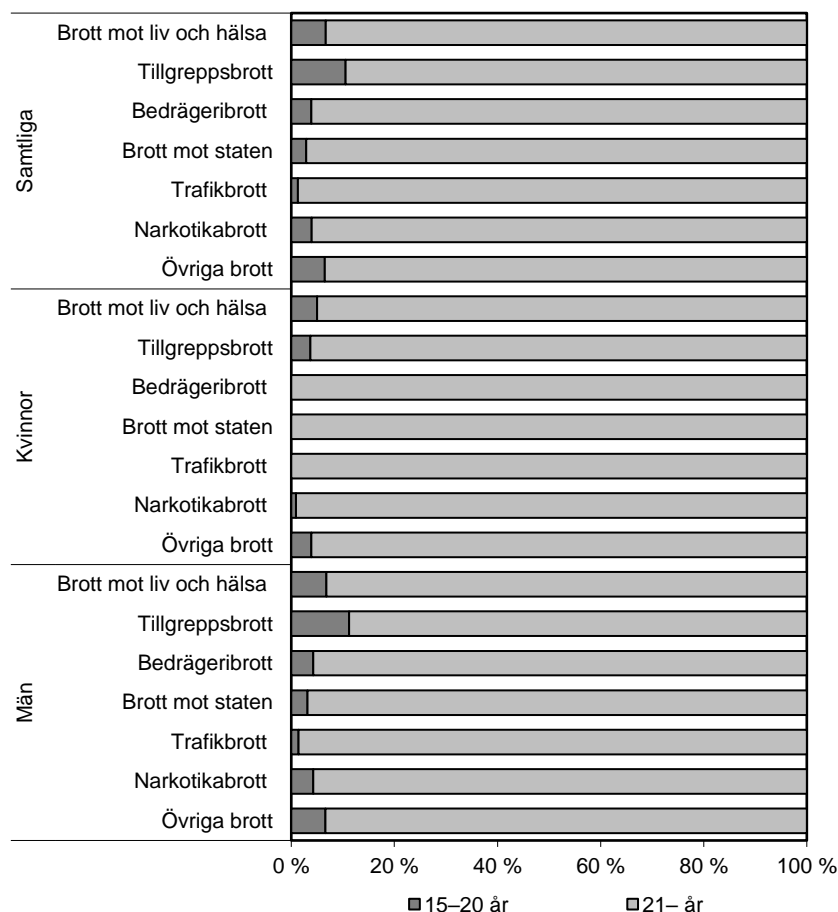
I åldersgruppen 21 år och äldre var de vanligaste huvudbrotten för män narkotikabrott och tillgrepsbrott, som utgjorde 31 respektive 17 procent av de intagna i åldersgruppen. Andelarna för män med huvudbrotten brott mot liv och hälsa och trafikbrott var 12 respektive 11 procent.

Figur 10. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, i åldersgrupperna 15–20 år respektive 21 år eller äldre, efter huvudbrott 2019.

Andelsfördelning av huvudbrott mellan yngre och äldre åldersgrupper

Tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa är de två brottstyper där andelen unga är störst. Av samtliga kvinnor intagna för dessa brott utgjorde 4 respektive 5 procent unga kvinnor i åldern 15–20 år. För de intagna männen var motsvarande andel unga män 11 respektive 7 procent. Trafikbrott och bedrägeribrott förekom däremot framför allt i åldersgruppen 21 år eller äldre. Av de intagna kvinnorna med trafikbrott eller bedrägeribrott som huvudbrott 2019 var samtliga 21 år eller äldre, och för de intagna männen var 99 respektive 96 procent av de dömda för trafikbrott och bedrägeribrott 21 år eller äldre.

Figur 11. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, efter huvudbrott och ålder 2019.

Inskrivna på anstalt den 1 oktober

Statistiken över inskrivna på anstalt vid en viss tidpunkt skiljer sig från statistiken över intagna under loppet av ett år. Skillnaden beror på att statistiken över inskrivna vid en viss tidpunkt i högre grad omfattar personer som begått grova brott och dömts till långa fängelsestraff.

Personer som begått brott mot liv och hälsa utgjorde till exempel 25 procent av de inskrivna den 1 oktober 2019, men endast 12 procent av de personer som togs in på anstalt samma år. För kvinnor var motsvarande siffror 25 procent respektive 8 procent, och för männen 25 respektive 12 procent.

Vad gäller personer dömda för brott mot trafikbrottslagen, som vanligtvis ger kortare strafftider, är förhållandet det motsatta. Dessa personer utgjorde endast 2 procent av de inskrivna den 1 oktober 2019, men 11 procent av samtliga personer som togs in på anstalt under 2019. För kvinnor var dessa siffror 3 respektive 14 procent, och för männen 2 respektive 11 procent.

Totalt var 4 830¹ personer inskrivna på anstalt den 1 oktober 2019, varav 285 kvinnor och 4 550¹ män.

Tabell 4. Antal personer som var inskrivna på kriminalvårdsanstalt den 1 oktober 2019 efter brottstyp (huvudbrott).

Brottstyp	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	procent	Antal	procent	Antal	procent	Kvinnor	män
Samtliga brott	4 834	100	285	100	4 549	100	6	94
Brott mot liv och hälsa	1 203	25	72	25	1 131	25	6	94
Tillgreppsbrott	702	15	47	16	655	14	7	93
Bedrägeribrott	191	4	18	6	173	4	9	91
Brott mot staten	50	1	2	1	48	1	4	96
Trafikbrott	85	2	9	3	76	2	11	89
Narkotikabrott	1 071	22	60	21	1 011	22	6	94
Övriga brott	1 532	32	77	27	1 455	32	5	95

Vissa förändringar i brottsstrukturen kan noteras vid en jämförelse med 2010. Andelen inskrivna den 1 oktober 2019 har ökat med 3 procentenheter för brott mot liv och hälsa. För kvinnorna var förändringarna störst vad gäller narkotikabrott, som minskade med 7 procentenheter, samt tillgreppsbrott och brott mot liv och hälsa, som ökade med 3 respektive 2 procentenheter. För männen var ökningen störst för brott mot liv och hälsa, som ökade med 3 procentenheter. Andelen män inskrivna för tillgreppsbrott och narkotikabrott minskade med 2 procentenheter vardera.

Tidigare kriminalvårdspåföljd¹⁰

Bland de 9 170¹ personer som togs in på anstalt 2019 hade över hälften (55 %) haft en kriminalvårdspåföljd sedan tidigare (se tabell 5). Uppdelat på kön hade 34 procent av kvinnorna och 41 procent av männen tidigare haft en frihetsberövande kriminalvårdspåföljd, 20 procent av kvinnorna och 14 procent av männen hade tidigare haft en frivårdspåföljd. Resterande 47 respektive 45 procent hade inte haft någon tidigare kriminalvårdspåföljd.¹¹

Kvinnor utan tidigare påföljd ökade med 18 procent jämfört med 2018, medan kvinnor med frihetsberövande påföljd ökade med 11 procent. Jämfört med 2018 ökade antalet män utan tidigare påföljd respektive män med enbart frivårdspåföljd med 3 respektive 6 procent.

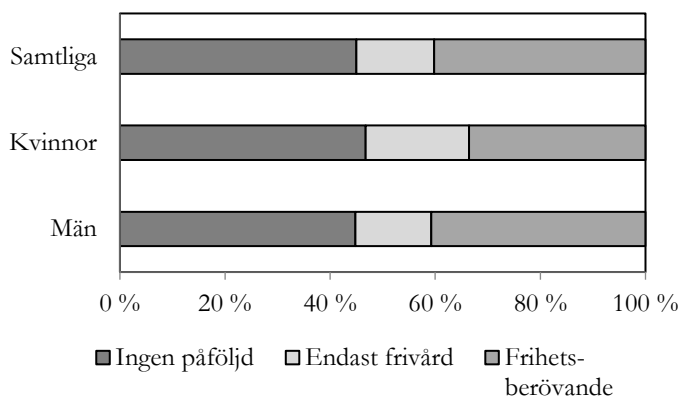
¹⁰ I samband med produktionen av 2015 och 2017 års kriminalvårdsstatistik gjorde Kriminalvården förändringar i variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd*. På grund av förändringarna har tidigare publicerade statistikvärden korrigerats. För mer information, se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

¹¹ Att inte ha haft någon tidigare kriminalvårdspåföljd behöver inte innebära att personen är obelastad. Påföljderna böter, villkorlig dom och överlämnande till särskild vård räknas till exempel inte som tidigare kriminalvårdspåföljder.

Tabell 5. Antal personer som intagits på anstalt efter tidigare kriminalvårdspåföljd 2019.

Tidigare kriminalvårdspåföljd	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	procent	Antal	procent	Antal	procent	Kvinnor	Män
Ingen påföljd	4 126	45	340	47	3 786	45	8	92
Endast frivård	1 359	15	143	20	1 216	14	11	89
Frihetsberövande	3 687	40	244	34	3 443	41	7	93
Samtliga tidigare kriminalvårdspåföljder	9 172	100	727	100	8 445	100	8	92

Av personer som togs in på anstalt utifrån tidigare kriminalvårdspåföljd 2019 fanns den största andel kvinnor i gruppen som tidigare endast haft frivårdspåföljd innan de togs in på anstalt; i denna grupp var 11 procent kvinnor och 89 procent män. I gruppen utan tidigare påföljd var 8 procent kvinnor och 92 procent män, och i gruppen med tidigare frihetsberövande påföljd var fördelningen 7 procent kvinnor och 93 procent män.

Figur 12. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, efter tidigare kriminalvårdspåföljd, 2019.

Jämfört med 2010 har antalet personer som intagits utan tidigare kriminalvårdspåföljd ökat med totalt 86 personer (+2%) vilket motsvarar en ökning för kvinnor med 90 personer (+36 %) men minskning för männen med 4 personer (-0 %). Antalet intagna personer som tidigare haft frivårdspåföljd har ökat mellan 2010 och 2019. För kvinnorna ökade denna kategori med 22 personer (+18 %) och för männen med 254 personer (+26 %). Antalet personer som tidigare haft en frihetsberövande påföljd har minskat. För kvinnorna med 59 personer (-19 %) och för männen med 810 personer (-19 %).

Tabell 6. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt efter tidigare kriminalvårdspåföljd 2019 och utveckling jämfört med 2010.

Tidigare kriminalvårdspåföljd	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Antal	Utv.
Ingen påföljd	4 126	+2%	340	+36%	3 786	-0%
Endast frivård	1 359	+25%	143	+18%	1 216	+26%
Frihetsberövande	3 687	-19%	244	-19%	3 443	-19%
Samtliga tidigare kriminalvårdspåföljder	9 172	-5%	727	+8%	8 445	-6%

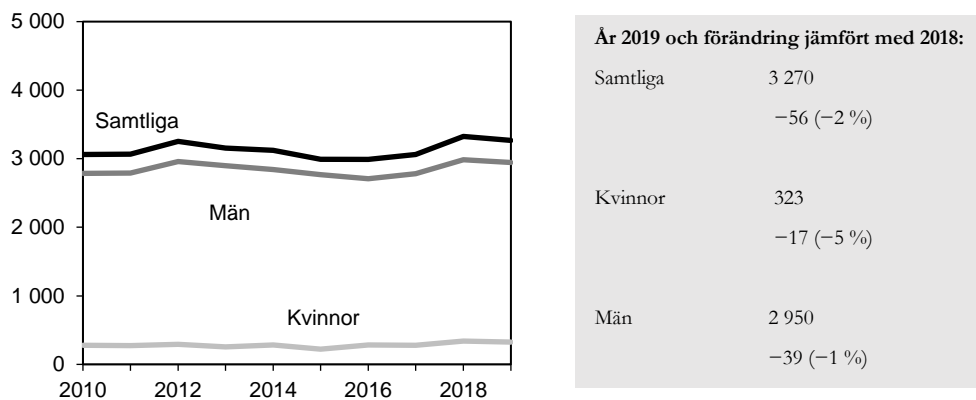
Utveckling av strafftider för intagna på anstalt

Av samtliga personer intagna på anstalt under 2019 var 36 procent dömda till strafftider på högst 2 månader. En lika stor andel, 36 procent, var dömda till strafftider på mer än 2 månader till högst 1 år, och 28 procent var dömda till strafftider på mer än 1 år. För kvinnor var de kortaste utdömda strafftiderna vanligast (44 %), medan de längsta strafftiderna förekom i lägst utsträckning (22 %). För männen var strafftider på högst två månader samt mer än 2 månader till högst 1 år lika vanliga med en andelsfördelning på 35 % respektive 36 %.

Tabell 7. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter strafftidens längd.

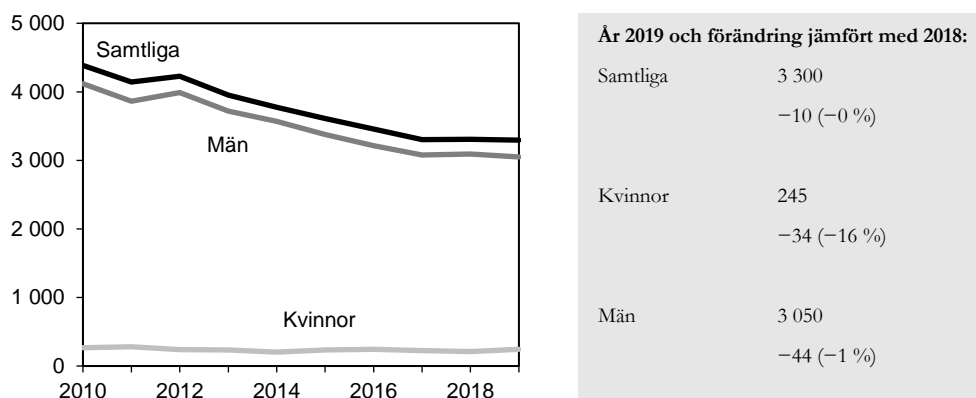
Strafftid	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Mindre än 1 månad, högst 2 månader	3 269	36	323	44	2 946	35
Mer än 2 månader, högst 12 månader	3 295	36	245	34	3 050	36
Mer än 12 månader	2 608	28	159	22	2 449	29
Samtliga fängelsepåföljder	9 172	100	727	100	8 445	100

År 2019 var det 3 270¹ personer med strafftider på mindre än en månad till högst två månader som togs in på anstalt. Av dessa var 323 kvinnor och 2 950¹ män. Det motsvarade en minskning med 17 kvinnor (-5 %) och 39 män (-1 %) från 2018 till 2019. Jämfört med 2010 har det totala antalet intagna 2019 ökat med 7 procent. Därav ökade antalet kvinnor med 16 procent och antalet män med 6 procent.

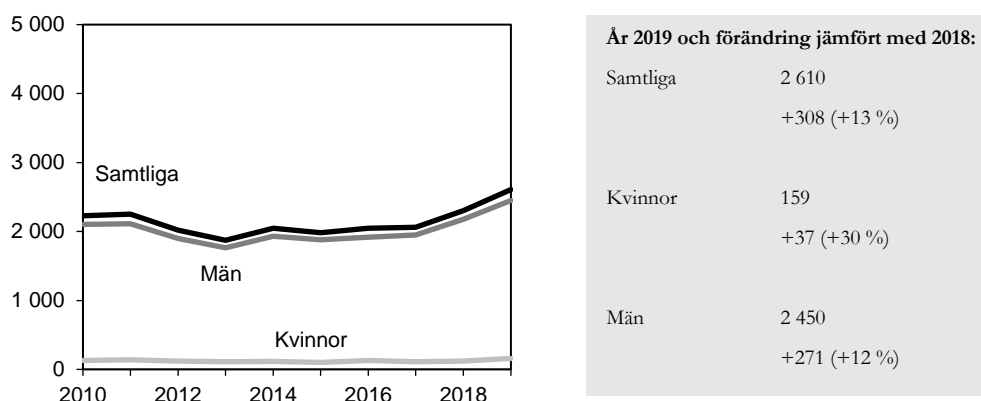
Figur 13. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mindre än 1 månad–högst 2 månader, åren 2010–2019.

År 2019 var det 3 300¹ personer med strafftider på mer än två månader till högst ett år som togs in på anstalt. Antalet intagna med dessa strafftider var procentuellt oförändrad 2019, eftersom antalet intagna hade minskat med enbart 10 personer sedan 2018. Bakom resultatet döljer sig dock en ökning med 34 kvinnor samtidigt som antalet män minskade med 44 personer, vilket innebar en ökning med 16 procent bland kvinnorna men en minskning bland männen med 1 procent. Jämfört med 2010 har det totala antalet intagna minskat med 25 procent. Det motsvarade en minskning med 8 procent för kvinnorna (-22 kvinnor) och 26 procent för männen (-1 070¹ män).

Figur 14. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mer än 2 månader–högst 12 månader, åren 2010–2019.

Antalet intagna med strafftider på mer än ett år ökade med 308 personer (+13 %), till 2 610¹ personer mellan 2018 och 2019. Antalet kvinnor ökade med 37 personer (+30 %) och antalet män ökade med 271 personer (+12 %). Jämfört med 2010 har antalet intagna med strafftider på mer än ett år ökat med 17 procent. Det motsvarade en ökning med 31 kvinnor (+24 %) och 347 män (+17 %).

Figur 15. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt, med en strafftid på mer än 12 månader, åren 2010–2019.

Fördelningen av strafftider

För samtliga intagna på anstalt under 2019 var det vanligaste strafftidsintervallet tider på högst en månad. Detta gällde främst för kvinnor där antalet i detta intervall motsvarades av 219 av totalt 727 intagna kvinnor (30 %). Påföljder på högst en månad var också det näst vanligaste intervallet för män, där 1 880 av totalt 8 450 intagna män (22 %) återfanns. För män var i stället den vanligaste utdömda strafftiden under 2019 mer än två till högst sex månader, vilket motsvarade 1 900 intagna män (22%). Det näst vanligaste strafftidsintervallet för kvinnor var intervallet på mer än två till högst sex månader; under 2019 hade 157 kvinnor (22 %) dömts till en påföljd inom detta intervall. Det strafftidsintervall där minst antal män och kvinnor var intagna under 2019 var strafftider på mer än fyra år (mer än 48 månader), där endast 5 procent av de intagna männen och 4 procent av kvinnorna återfanns.

Tabell 8. Antal personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019 efter strafftidens längd och utveckling sedan 2010.

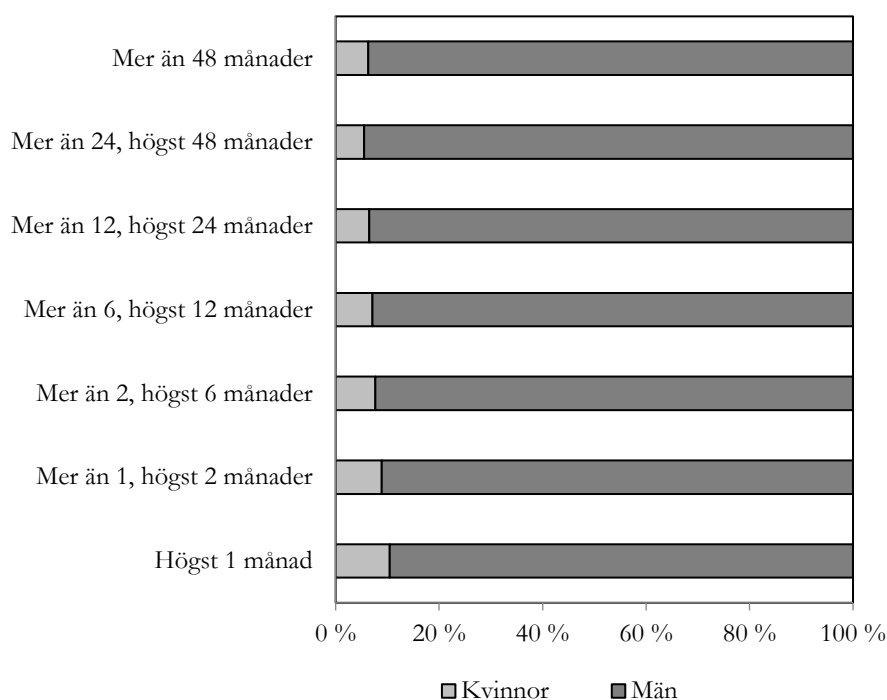
Strafftid	Samtliga		Kvinnor		Män		Könsfördelning	
	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Antal	Utv.	Kvinnor	Män
Högst 1 månad	2 100	+15%	219	+34%	1 881	+14%	10	90
Mer än 1, högst 2 månader	1 169	-6%	104	-10%	1 065	-6%	9	91
Mer än 2, högst 6 månader	2 055	-20%	157	-11%	1 898	-21%	8	92
Mer än 6, högst 12 månader	1 240	-31%	88	-3%	1 152	-33%	7	93
Mer än 12, högst 24 månader	1 233	+33%	80	+60%	1 153	+31%	6	94
Mer än 24, högst 48 månader	930	+10%	51	-6%	879	+11%	5	95
Mer än 48 månader	445	-2%	28	+17%	417	-3%	6	94
Samtliga fängelsepåföljder	9 172	-6%	727	+8%	8 445	-6%	8	92

Jämfört med 2010 har den totala största antalsmässiga förändringen skett i strafftidsintervallet mer än 6 månader till högst 1 år, som minskat med 569 personer (-31 %). För kvinnor minskade antalet intagna i detta intervall med 3 personer (-3 %) och för männen med 566 personer (-33 %). Den näst största

totala antalsminskningen 2019 jämfört med 2010 återfanns i intervallet mer än 2 månader till högst 6 månader, med en minskning på 521 personer (−20 %). För kvinnorna minskade antalet intagna med 19 personer (−11 %) och för männen med 502 intagna (−21 %). Den största antalsmässiga ökningen 2019, jämfört med 2010, har skett i intervallet mer än 1 år till högst 2 år, med en ökning på 306 personer (+33 %). Här ökade antalet kvinnor, med 30 personer (+60 %) och män med 276 personer (+31 %).

Könsfördelning

I alla straffidsgrupper 2019 var män i absolut majoritet jämfört med kvinnor. Andelen kvinnor var störst i straffidsgruppen högst en månad där 10 procent var kvinnor och 90 procent var män. Minst andel kvinnor återfinns i straffidsgruppen mer än 1 år till högst 4 år (mer än 24, högst 48 månader) där 5 procent var kvinnor och 95 procent män 2019. I de övriga straffidsgrupperna däremellan var 6–9 procent kvinnor.

Figur 16. Andel personer som intagits på kriminalvårdsanstalt 2019, efter strafftidens längd och kön.

Utveckling av intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)

Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), även kallad fotboja, är ett sätt att verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst sex månader utanför anstalt. IÖV verkställs av frivården.

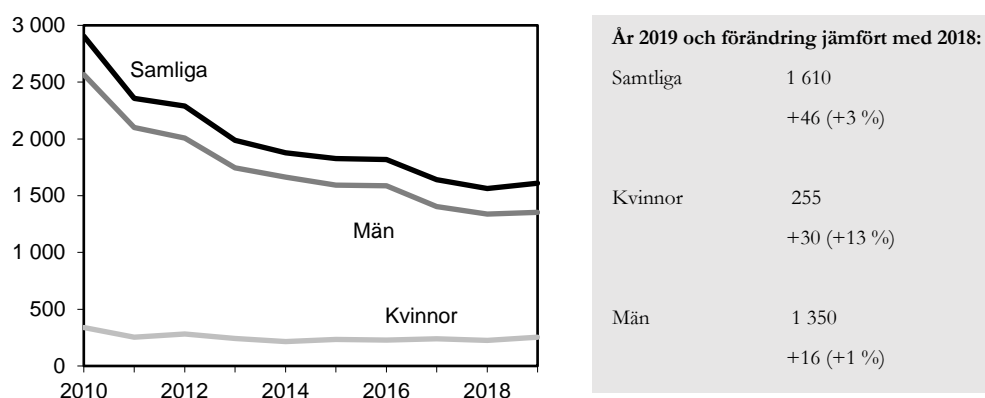
Den 1 oktober 2001 infördes möjligheten även för personer som är dömda till minst två års fängelse att avtjäna den sista tiden av straffet utanför anstalt, genom

intensivövervakning med elektronisk kontroll. Genom denna förändring har även målgruppen för den tidigare IÖV-utslussningen blivit större. Denna utslussningsåtgärd benämns från och med 1 januari 2007 *utökad frigång*.

År 2019 började 1 610¹ personer avtjäna ett fängelsestraff genom intensivövervakning. Av dessa var 255 kvinnor och 1 350¹ män, vilket motsvarade 16 procent kvinnor och 84 procent män. De vanligaste brotten bland dessa personer var brott mot trafikbrottslagen, framför allt rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika och grovt rattfylleri). Cirka 70 procent av kvinnorna och 54 procent av männen, eller 179 kvinnor respektive 728 män, var dömda för brott mot trafikbrottslagen.

Totalt sett har antalet personer som påbörjat intensivövervakning ökat med 3 procent 2019 jämfört med 2018. Det motsvarar en ökning på 13 procent av kvinnorna (30 kvinnor) och 1 procent av männen (16 män). Antalet påbörjade intensivövervakningar har framför allt ökat för huvudbrotten narkotikabrott och trafikbrott.

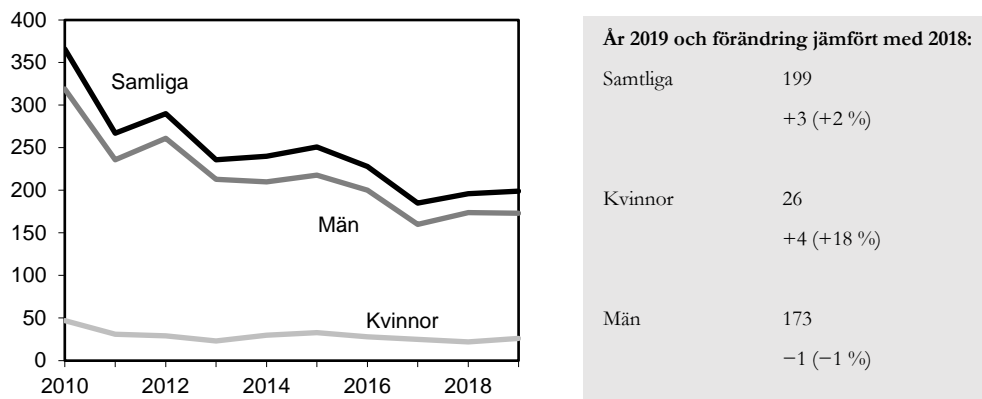
Sett ur ett längre perspektiv, jämfört med 2010, har det totala antalet påbörjade intensivövervakningar minskat med 1 300¹ övervakningar (-45 %). Denna minskning bestod framför allt av en minskning bland männen, med 1 210¹ män (-47 %), även antalet övervakningar av kvinnor minskade med 84 kvinnor (-25 %).

År 2019 och förändring jämfört med 2018:	
Samtliga	1 610 +46 (+3 %)
Kvinnor	255 +30 (+13 %)
Män	1 350 +16 (+1 %)

Figur 17. Antal personer som påbörjat intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) respektive år, perioden 2010–2019.

Den 1 oktober 2019 övervakades totalt 199 personer med elektronisk kontroll varav 26 kvinnor och 173 män. Jämfört med 2018 innebar det en ökning på 18 procent för kvinnorna och en minskning på 1 procent för männen. Jämfört med 2010 har antalet övervakade den 1 oktober 2019 minskat med totalt 167 personer (-46 %) vilket motsvarar en minskning med 21 kvinnor (-45 %) och 146 män (-46 %).

Figur 18. Antal personer under intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) den 1 oktober, åren 2010–2019.

Utveckling av frivårdspåföljder

Inom frivården övervakas personer som dömts till skyddstillsyn, samhällstjänst eller kontraktsvård, personer som är villkorligt frigivna från anstalt och personer som övervakas genom IÖV (se ovan). Här redovisas utvecklingen gällande övervakning av det totala antalet personer som dömts till skyddstillsyn respektive villkorlig frigivning från anstalt.

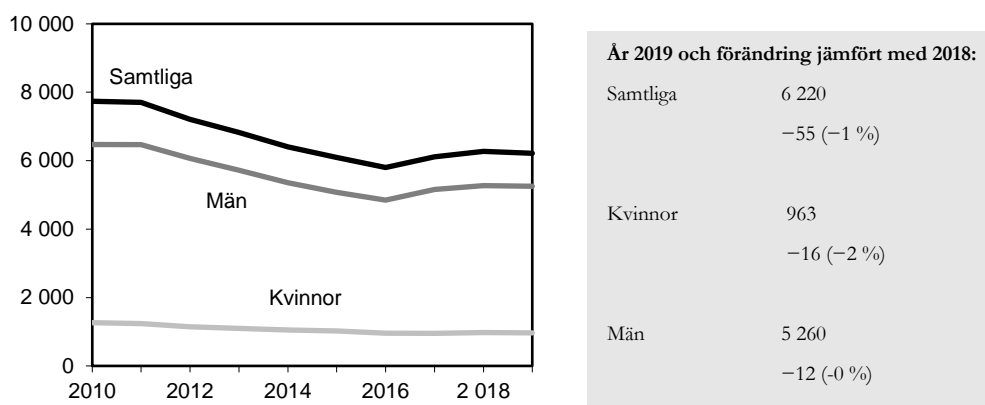
Under 2019 påbörjade totalt 9 910 personer någon form av övervakning administrerad av Kriminalvården, varav 1 190¹ kvinnor och 8 720¹ män. Av kvinnorna var 81 procent (963 kvinnor) dömda till skyddstillsyn, och 19 procent (225 kvinnor) villkorligt frigivna. Av männen var 60 procent (5 260¹ män) dömda till skyddstillsyn och 40 procent (3 460¹ män) villkorligt frigivna. Därutöver hade totalt 4 personer överflyttats från annat nordiskt land.

År 2010 inleddes övervakningar av 12 780¹ personer inom frivården, vilket innebar att antalet inledda övervakningar 2019 var 23 procent lägre än 2010. Den största antalsmässiga minskningen har skett för männen, bland vilka antalet inledda övervakningar har minskat med 2 510¹ (-22 %), medan antalet övervakningar bland kvinnorna minskat med 367 (-24 %) sedan 2010.

Den 1 oktober 2019 var totalt 9 470¹ personer under övervakning. Av dessa var 1 140¹ kvinnor och 8 330¹ män. Jämfört med 2010 hade antalet personer under övervakning den 1 oktober minskat med 28 procent. Några motsvarande siffror uppdelade på kön jämfört med 2010 finns inte.⁵

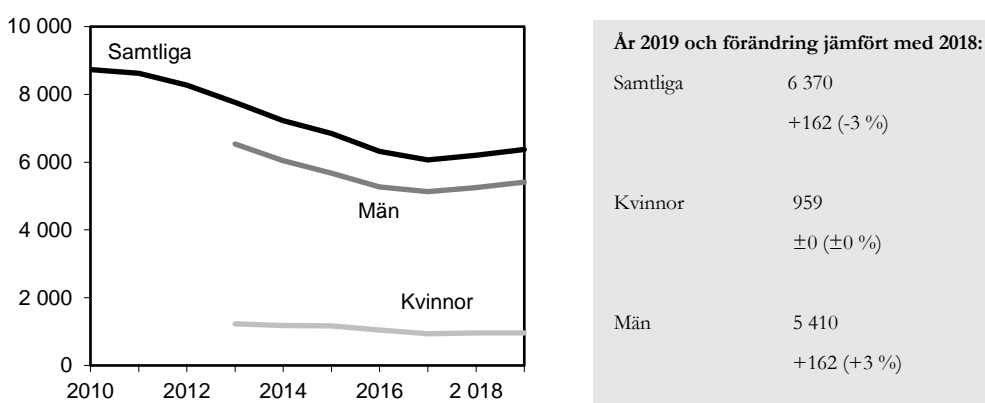
Skyddstillsyn

År 2019 inleddes övervakningar av personer dömda till skyddstillsyn i 6 220 fall, därav kvinnor i 963 fall och av män i 5 260¹ fall. Detta var en minskning med 2 procent för kvinnorna men oförändrat för männen jämfört med 2018. Cirka 15 procent av de som dömdes till skyddstillsyn och påbörjat övervakning under 2019 av dem var 15 procent kvinnor och 85 procent var män.

Figur 19. Antal personer dömda till skyddstillsyn som påbörjat övervakning under respektive år, perioden 2010–2019.

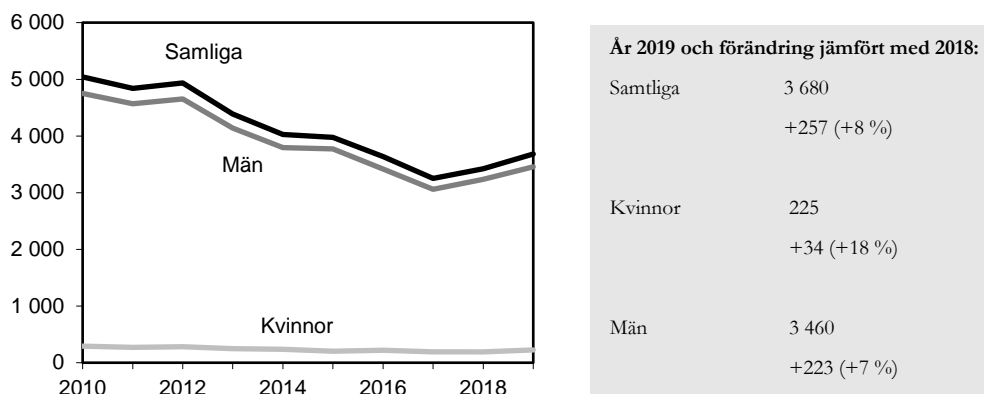
Den 1 oktober 2019 var det totalt 6 370¹ personer som var dömda till skyddstillsyn och stod under övervakning varav 959 kvinnor och 5 410¹ män. Detta motsvarade samma nivå som 2018 för kvinnor och en ökning med 3 procent för män. Jämfört med 2010 var minskningen totalt 27 procent. Några motsvarande siffror uppdelade på kön för 2010 finns inte.¹²

Figur 20. Antal personer dömda till skyddstillsyn under övervakning den 1 oktober respektive år, perioden 2010–2019.

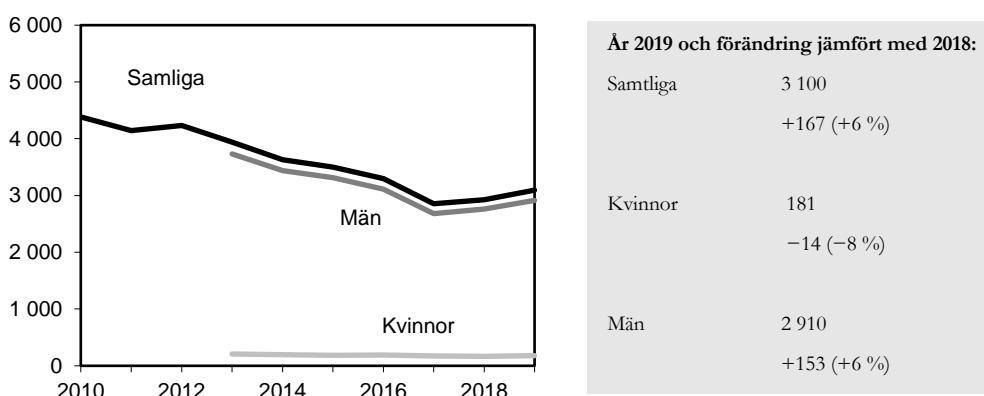
Villkorligt frigivna

År 2019 inleddes totalt 3 680¹ övervakningar av villkorligt frigivna varav 225 övervakningar av kvinnor och 3 460¹ övervakningar av män, vilket jämfört med 2018 innebar en ökning med 18 procent för kvinnorna och 7 procent för männen. Jämfört med 2010 var minskningen totalt 1 360¹ personer (-27 %), vilket motsvarade en minskning med 67 kvinnor (-23 %) och 1 290¹ män (-27 %). Av de villkorligt frigivna som påbörjat övervakning under 2019 var cirka 6 procent kvinnor och 94 procent män.

Figur 21. Antal villkorligt frigivna personer som påbörjat övervakning under respektive år, perioden 2010–2019.

Den 1 oktober 2019 var det totalt 3 100 personer som stod under övervakning efter att ha blivit villkorligt frigivna, varav 181 kvinnor och 2 910¹ män, vilket jämfört med samma tidpunkt 2018 var en ökning med 8 procent för kvinnorna och 6 procent för männen. Jämfört med 2010 var minskningen totalt 29 procent. Några motsvarande siffror uppdelat på kön för 2010 finns inte.⁵

Figur 22. Antal villkorligt frigivna personer under övervakning den 1 oktober, åren 2010–2019.

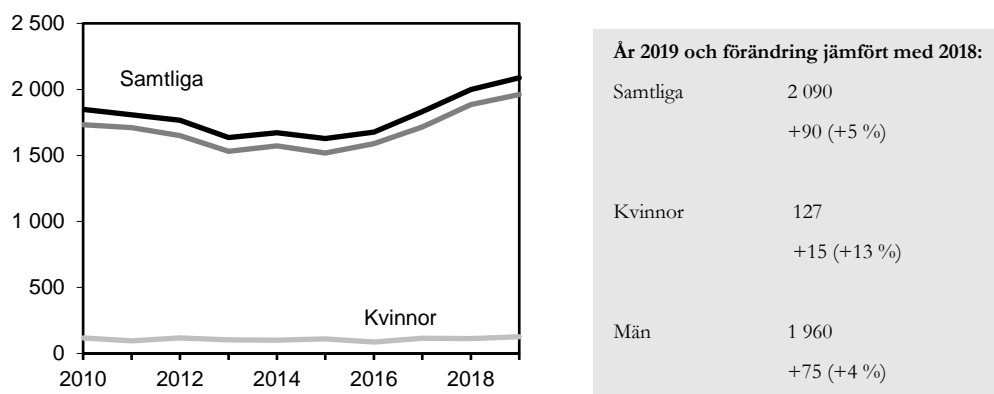
Utvecklingen av antalet personer inskrivna i häkte

Den 1 oktober 2019 var 2 090¹ personer inskrivna i häkte, varav 127 kvinnor och 1 960¹ män. Det motsvarade ungefär 6 procent kvinnor och 94 procent män. Jämfört med den 1 oktober 2018 var det en ökning med 13 procent för kvinnorna och 4 procent för männen.

Av samtliga personer inskrivna i häkte den 1 oktober 2019 var 89 procent häktade (1 850¹ personer, varav 122 kvinnor och 1 730¹ män) och 1 procent var anhållna eller gripna (27 personer, samtliga män). De övriga 213 personerna inskrivna i

häkte (10 %) avtjänade till exempel fängelsestraff¹², hade tagits i förvar enligt utlänningslagen eller hade omhändertagits enligt lagen om vård av unga eller lagen om vård av missbrukare. Av samtliga övriga inskrivna var cirka 2 procent kvinnor.

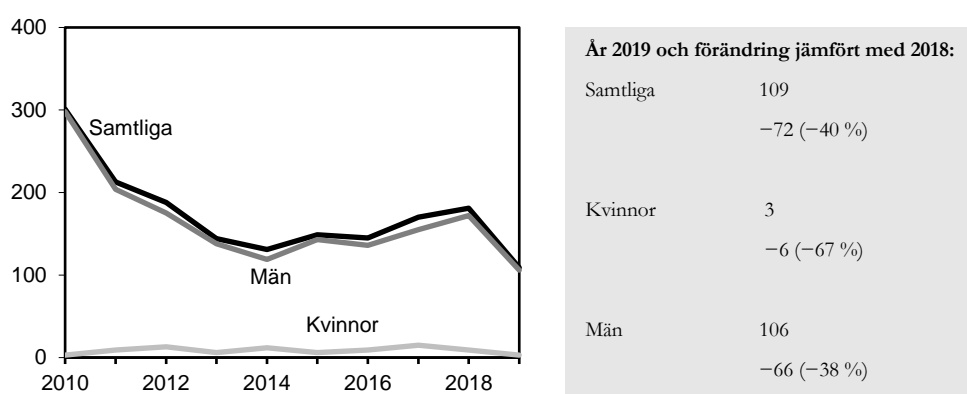
Från 2010 till 2019 hade antalet inskrivna i häkte den 1 oktober ökat med 13 procent, vilket motsvarade 239 personer (varav 10 kvinnor och 229 män).

Figur 23. Antal personer inskrivna i häkte den 1 oktober, åren 2010–2019.

Verkställighetsfall

Den 1 oktober 2019 avtjänade 109 personer sin fängelsepåföljd i häkte (verkställighetsfall). Av dem var 3 kvinnor och 106 män, vilket motsvarade 3 procent kvinnor respektive 97 procent män. Antalet verkställighetsfall minskade med 40 procent jämfört med året innan. Antalet verkställighetsfall, den 1 oktober, var därmed nere på sin lägsta nivå under perioden 2010–2019. Den högsta nivån under den senaste tioårsperioden kan noteras för 2010, med 301 verkställighetsfall, varav 298 män och 3 kvinnor.

Figur 24. Antal verkställighetsfall (fängesdömda) i häkte den 1 oktober, åren 2010–2019.

¹² Verkställighetsfall.

Brottskategoriernas utveckling för intagna på anstalt

Mellan 2018 och 2019 har det totala antalet intagna på anstalt 2019 ökat något. Antalsmässigt är det framför allt narkotikabrotten som har ökat med 5 procent (+129 personer). Även bedrägeribrotten ökade med 14 procent (+44 personer). Den största antalsmässiga minskningen av antalet intagna på anstalt skedde i stället för tillgreppsbrotten som minskade med 5 procent (-97 personer). Även trafikbrotten minskade med 5 procent (-52 personer). För kvinnorna ökade främst antalet intagna för trafikbrott med 15 procent (+14 personer). Antalet brott mot liv och hälsa minskade i stället med 13 procent (-9 personer). För männen ökade framför allt antalet intagna för narkotikabrott med 5 procent (+122 personer) medan antalet intagna för tillgreppsbrotten minskade med 6 procent (-96 personer).

Tabell 9. Antal personer intagna på kriminalvårdsanstalt 2019 samt förändring jämfört med 2018, efter huvudbrott.

Brottstyp	Samtliga			Kvinnor			Män		
	Antal	Förändring mot 2018		Antal	Förändring mot 2018		Antal	Förändring mot 2018	
		Antal	Procent		Antal	Procent		Antal	Procent
Samtliga brott	9 172	+242	+3%	727	+54	+8%	8 445	+188	+2%
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	1 060	-9	-1%	60	-9	-13%	1 000	±0	±0
Tillgreppsbrott	1 727	-97	-5%	162	-1	-1%	1 565	-96	-6%
Bedrägeri	358	+44	+14%	30	+4	+15%	328	+40	+14%
Brott mot staten	278	-37	-12%	22	±0	±0	256	-37	-13%
Trafikbrott	1 019	-52	-5%	105	+14	+15%	914	-66	-7%
Narkotikabrott	2 768	+129	+5%	220	+7	+3%	2 548	+122	+5%
Övriga brott	1 962	+264	+16%	128	+53	+71%	1 834	+225	+14%

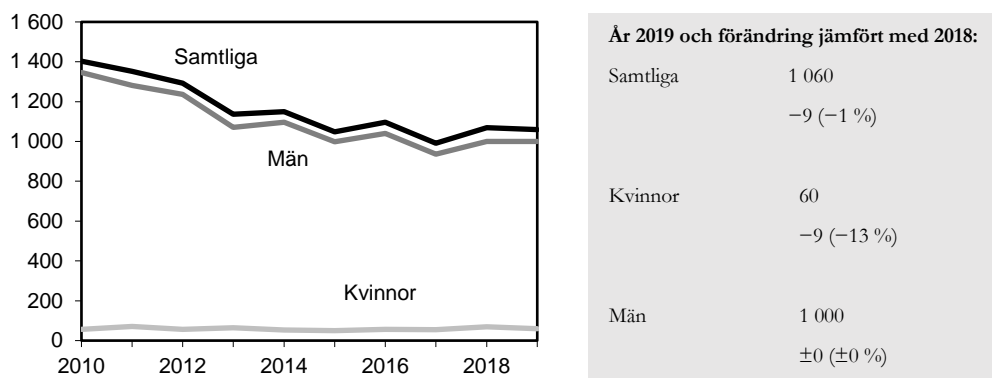
Nedan följer en mer detaljerad genomgång av tioårsutvecklingen för de största brottskategorierna brott mot liv och hälsa, tillgreppsbrott, brott mot trafikbrottslagen och brott mot narkotikastrafflagen.

Brott mot liv och hälsa

Med brott mot liv och hälsa avses brott som regleras i 3 kap. brottsbalken. Den största enskilda brottskategorin bland dessa brott är misshandel och grov misshandel. I brott mot liv och hälsa ingår även mord och dråp. De som dömts för något av dessa brott utgör drygt 10 procent av de som tas in på anstalt årligen, men cirka 25 procent av antalet inskrivna den 1 oktober, på grund av de långa strafftider- inklusive livstid-som dessa brott ofta ger.

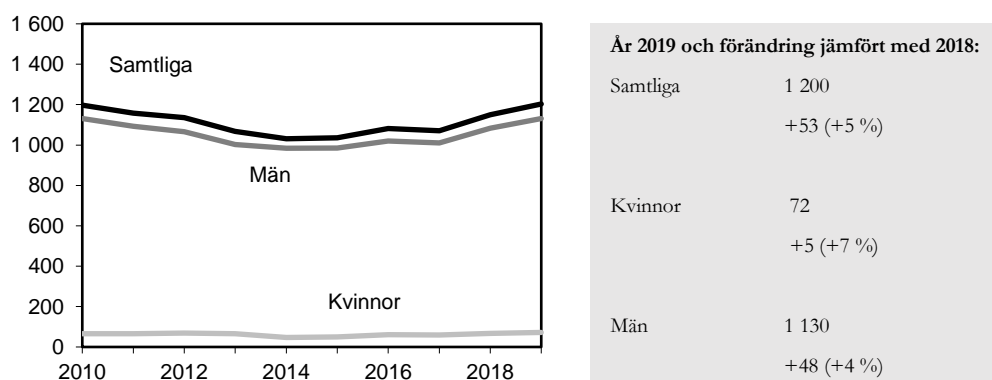
År 2019 togs 1 060¹ personer in på anstalt efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa som huvudbrott, vilket jämfört med 2018 var en minskning med 1 procent. Av dessa var 60 kvinnor och 1 000 män, vilket motsvarade 6 procent kvinnor och 94 procent män. Antalet kvinnor minskade med 13 procent jämfört med 2018 antalet män låg kvar på samma nivå som föregående år. Jämfört med 2010, då 1 400¹ personer togs in, har antalet minskat med totalt 24 procent. Det motsvarar en ökning för kvinnorna med 5 procent och minskning för männen med 26 procent.

Av de som togs in på anstalt efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa 2019 hade 871 män och 46 kvinnor dömts för misshandel (inklusive grov misshandel och synnerligen grov misshandel¹³), 107 män och 11 kvinnor hade dömts för mord eller dråp.

Figur 25. Antal personer som dömts för brott mot liv och hälsa och intagits på kriminalvårdsanstalt, åren 2010–2019.

Antalet personer som den 1 oktober 2019 var inskrivna på anstalt efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa ökade med totalt 5 procent jämfört med 2018. För kvinnor var ökningen 7 procent och för män 4 procent, vilket motsvarade 5 kvinnor och 48 män. Jämfört med 2010 ökade antalet personer som den 1 oktober var inskrivna på anstalt efter att ha dömts för brott mot liv och hälsa med totalt 1 procent (6 personer). Kvinnorna var 6 fler 2019 jämfört med tio år innan. Antalet män som dömdes för brott mot liv och hälsa var detsamma 2019 som 2010.

Figur 26. Antal personer som dömts för brott mot liv och hälsa och var inskrivna på anstalt den 1 oktober respektive år, perioden 2010–2019.

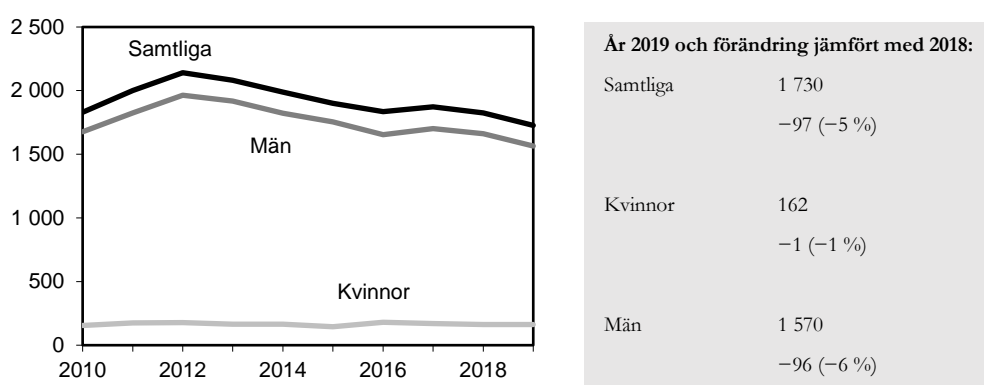
¹³ Grov misshandel, synnerligen grovt brott infördes i brottsbalken den 1 juli 2010.

Av samtliga inskrivna för brott mot liv och hälsa den 1 oktober 2018 var 56 procent dömda för mord eller dråp. Av dessa var 637 män och 41 kvinnor. Denna andel har ökat i jämförelse med den 1 oktober 2010, då dömda för mord eller dråp utgjorde 48 procent av de inskrivna för brott mot liv och hälsa, varav 525 män och 25 kvinnor.

Tillgrepsbrott

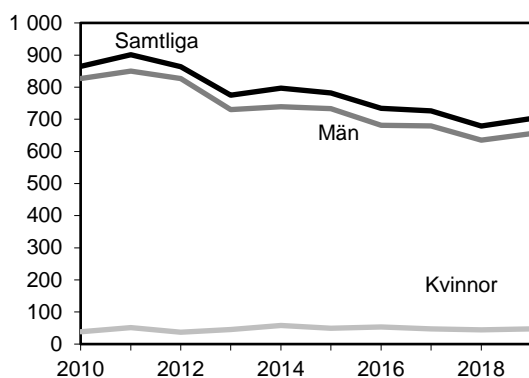
Med tillgrepsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. I tillgrepsbrotten ingår ringa stöld, stöld, grov stöld, tillgrepp av fortskaffningsmedel och rån (inklusive grovt rån).

År 2019 togs 1 730¹ personer in på anstalt efter att ha dömts för tillgrepsbrott som huvudbrott. Av dessa var 162 kvinnor och 1 570¹ män. Jämfört med 2018 var det en minskning med 5 procent. För kvinnor var minskningen 1 procent (−1 person) och för män 6 procent (−96 personer). Jämfört med 2010 har antalet intagna med något tillgrepsbrott som huvudbrott minskat med 103 personer (−6 %). Antalet kvinnor har under denna period ökat med 8 personer (+5 %), medan antalet männen har minskat med 111 personer (−7 %).

Figur 27. Antal personer som dömts för tillgrepsbrott och intagits på kriminalvårdsanstalt, åren 2010–2019.

Antalet personer som var intagna på anstalt den 1 oktober 2019 dömda för tillgrepsbrott, har totalt ökat med 3 procent, jämfört med den 1 oktober 2018. För kvinnor har antalet intagna den 1 oktober ökat med 3 personer (+7 %) och antalet männen har ökat med 20 personer (+3 %), jämfört med året innan. Jämfört med den 1 oktober 2010 har antalet inskrivna för tillgrepsbrott minskat med 19 procent. Antalet kvinnor har ökat med 9 personer (+24 %) medan antalet män har minskat, med 172 personer (−21 %).

År 2019 och förändring jämfört med 2018:

Samtliga	702	+23 (+3 %)
Kvinnor	47	+3 (+7 %)
Män	655	+20 (+3 %)

Figur 28. Antal personer som dömts för tillgreppsbrott och var inskrivna på kriminalvårdsanstalt den 1 oktober respektive år, perioden 2010–2019.

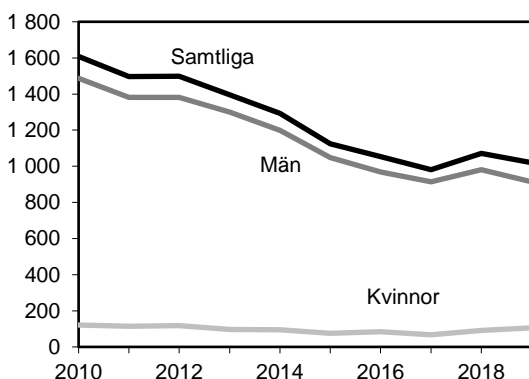
Övriga brottstyper

Här redovisas intagna för trafikbrott respektive narkotikabrott. Av samtliga som intagits på anstalt för specialstraffrättsliga brott utgör dessa två brottstyper sammanlagt 81 procent.

Trafikbrott

Trafikbrotten omfattas här av brott mot lagen om straff för vissa trafikbrott (1951:649), främst rattfylleri (inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika samt grovt rattfylleri) och olovlig körning.

År 2019 togs totalt 1 020¹ personer in på anstalt efter att ha dömts för brott mot trafikbrottslagen, varav 914 män och 105 kvinnor. Det motsvarar en fördelning på 90 procent män och 10 procent kvinnor. Jämfört med 2018 är det en minskning med totalt 5 procent. För kvinnorna ökade antalet med 14 personer (+15 %) medan antalet för männen minskad med 66 personer (–7 %). Jämfört med 2010 var det totalt en minskning med 589 personer (–37 %). För kvinnorna var minskningen 16 personer (–13 %) och för männen 573 personer (–39 %).

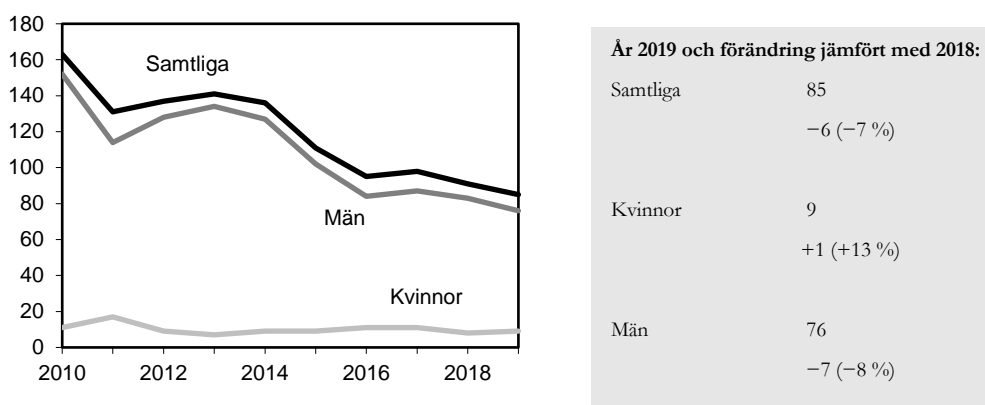

År 2019 och förändring jämfört med 2018:

Samtliga	1 020	–52 (–5 %)
Kvinnor	105	+14 (+15 %)
Män	914	–66 (–7 %)

Figur 29. Antal personer som dömts för trafikbrott och intagits på kriminalvårdsanstalt, åren 2010–2019.

Antalet inskrivna på anstalt för trafikbrott den 1 oktober 2019 uppgick till 85 personer. Av dessa var 76 män och 9 kvinnor. Jämfört med den 1 oktober 2018 motsvarade det en minskning med totalt 7 procent, där antalet kvinnor ökade med 13 procent (+1 person) medan antalet män minskade med 8 procent (-7 personer). Sedan den 1 oktober 2010, då 163 personer var inskrivna, har det totala antalet nästan halverats (-48 %). Antalet kvinnor har under denna period minskat med 2 personer (-18 %). Den stora minskningen har framför allt skett hos antalet män som minskat med 76 personer, vilket motsvarar en minskning med 50 procent.

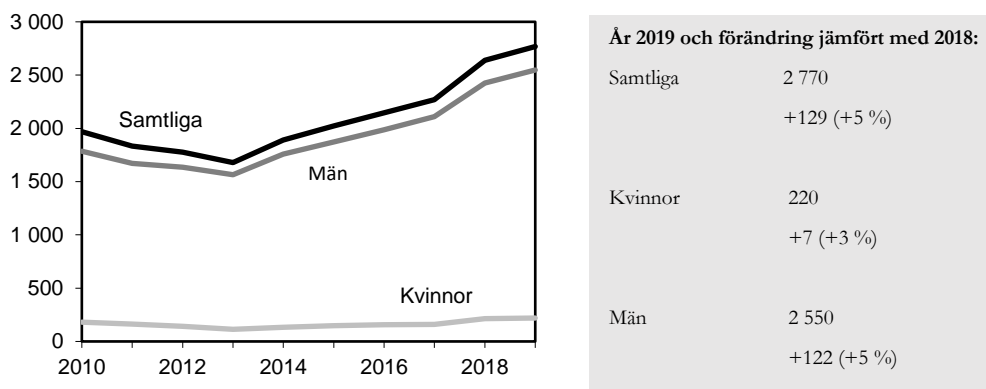

Figur 30. Antal personer som dömts för trafikbrott och var inskrivna på kriminalvårdsanstalt den 1 oktober, åren 2010–2019.

Narkotikabrott

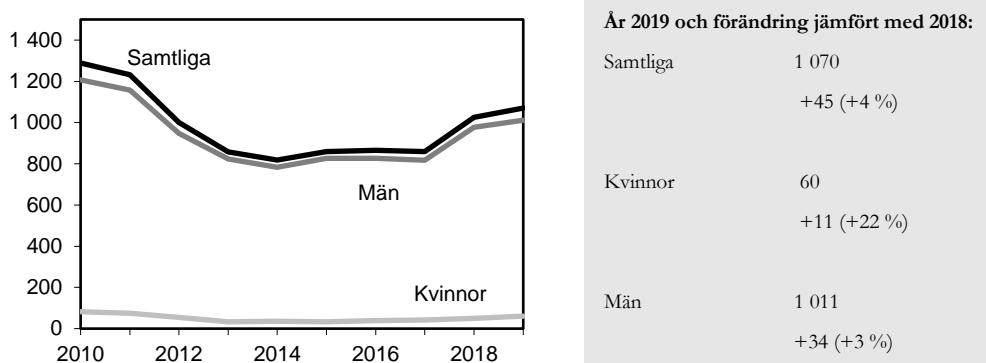
Narkotikabrott omfattas av brott mot narkotikastrafflagen (1968:64). Alla narkotikabrott från ringa narkotikabrott till synnerligen grovt brott kan ge fängelsepåföljd. Det kan handla om till exempel innehav, framställande, försäljning eller andra typer av befattning med narkotika. De som döms för grovt respektive synnerligen grovt narkotikabrott utgör en mindre andel av alla intagna på anstalt årligen. På grund av de förhållandevis långa strafftider som dessa brott ofta ger har de ändå en tydlig inverkan på antalet inskrivna den 1 oktober.

År 2019 togs 2 770¹ personer in på anstalt efter att ha dömts för brott mot narkotikastrafflagen. Antalet intagna 2019 innebar en ökning med 129 personer (+5 %) jämfört med 2018, ökningen bestod av 7 kvinnor (+3 %) och 122 män (+5 %). Jämfört med 2010 var den totala ökningen 799 personer (+41 %). Antalet kvinnor har under denna tid ökat med 38 personer (+21 %) och antalet män med 761 personer (+43 %).

Figur 31. Antal personer som dömts för narkotikabrott och intagits på kriminalvårdsanstalt, åren 2010–2019.

Antalet personer som var inskrivna på anstalt den 1 oktober 2019, dömda för narkotikabrott, var totalt 1 070¹. Det motsvarade en ökning med 45 personer (+4 %) jämfört med 2018. Antalet inskrivna kvinnor den 1 oktober har ökat med 11 personer (+22 %) och män med 34 personer (+3 %). Jämfört med 2010 har det totala antalet minskat med 17 procent. Det motsvarar en minskning med 22 kvinnor (-27 %) och 196 män (-16 %). och Minskningen kan till viss del härledas till den praxisändring som följde efter ett par vägledande domar om straffvärdet för narkotikabrott i Högsta domstolen åren 2011–2012.

Figur 32. Antal personer som dömts för narkotikabrott och var inskrivna på kriminalvårdsanstalt den 1 oktober respektive år, perioden 2010–2019.

Beskrivning av statistiken

I kriminalvårdsstatistiken redovisas i huvudsak personer dömda till fängelse som intagits på anstalt, är inskrivna på anstalt eller som avtjänar fängelsestraff med intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV). Därtill redovisas statistik över personer dömda till skyddstillsyn och villkorligt frigivna som påbörjat övervakning inom frivården. Statistiken innehåller också uppgifter om häktade personer, permissioner och avvikelser.

I häktena tar man hand om de personer som misstänks för brott och som gripits, anhållits eller häktats. Häktena kan även ta in fängelsedömda personer, så kallade verkställighetsfall. Oftast tas dessa in i väntan på utplacering på anstalt. Dessutom tar man hand om personer som omhändertagits med stöd av olika lagar, till exempel vård av psykiskt sjuka, missbrukare eller unga lagöverträdare och personer som ska utvisas ur landet.

I statistiken redovisas de personer som är föremål för insatser inom kriminalvården efter ålder, kön, medborgarskap (svenskt eller utländskt), huvudbrott och strafftidens längd.

En person kan förekomma i statistiken flera gånger under samma år om personen omhändertagits av kriminalvården vid flera tillfällen under året, eftersom statistiken redovisar händelser, till exempel antalet intagningar på kriminalvårdsanstalt eller antalet inskrivningar i frivård.

Fängelsepopulationen kan mätas på olika sätt. Ett sätt är att redovisa uppgifter om personer som tas in på anstalt under ett visst år, vilket kallas intagningsstatistik. Ett annat sätt är att redovisa uppgifter om de personer som befinner sig på anstalt vid ett givet tillfälle. Då får man med både nyintagna och dem som befinner sig på anstalten sedan tidigare.

Intagningsstatistiken domineras av personer som dömts till kortare strafftider, medan statistiken över personer inskrivna på anstalt domineras av personer som dömts till längre strafftider. Eftersom fördelning efter kön, ålder och brott varierar med strafftidens längd, blir även dessa resultat olika beroende på vilken statistik som används.

Statistikens ändamål

Ändamålet med kriminalvårdsstatistiken är att ge en översiktlig och aktuell bild av Kriminalvårdens verksamhet på anstalt, i häkte och inom frivården. Den beskriver nivån och utvecklingen över tid avseende antalet intagna och inskrivna på kriminalvårdsanstalt, antalet personer inskrivna i häkte och antalet personer övervakade inom Kriminalvårdens frivårdsorganisation. Statistiken är enbart deskriptiv och ger alltså inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under den redovisade perioden.

Statistikens innehåll

Följande populationer ingår i statistiken över kriminalvård 2019:

- Inskrivna i häkte den 1 oktober 2019.
- Intagningar på anstalt 2019.
- Inskrivna på anstalt den 1 oktober 2019.
- Personer som avtjänar fängelsestraff den 1 oktober 2019.
- Avgångar från anstalt 2019.
- Planerade permissioner från anstalt 2019.
- Permissioner genomförda med anmärkning från anstalt 2019.
- Avvikelser från anstalt 2019.
- Personer som dömts till fängelse och påbörjat intensivövervakning med elektronisk kontroll 2019.
- Påbörjade övervakningar inom frivården 2019.
- Personer under övervakning inom frivården den 1 oktober 2019.
- Personer som upptar plats på anstalt klockan 00.00 varje dygn.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen utgår från det lagrum (författning, kapitel, paragraf, stycke etc.) som personen dömts efter. För en närmare beskrivning av brottskategoriseringen, se sammanfattningen *Personer lagförda för brott*, som finns för nedladdning på Brås webbplats, bra.se.

En person kan vid ett och samma tillfälle dömas till en kriminalvårdspåföljd för flera brott. I tabellerna redovisas brotten därför efter huvudbrott. Se dokumentet *Definitioner och begrepp* som finns att ladda ner på Brås webbplats, bra.se.

Insamling och bearbetning

Kriminalvårdsstatistiken samlas in och kontrolleras av Kriminalvården, som sammanställer aggregerade underlag till den officiella statistiken. Statistiken granskas, sammanställs i tabeller och publiceras av Brå.

Kriminalvårdsstatistiken sammanställs genom bearbetningar av uppgifterna i Kriminalvårdsregistret (KVR) och övriga klientadministrativa system. Statistiken innehåller dels uppgifter från domstolsrutinen i rättsväsendets informationssystem (RI), dels uppgifter från kriminalvårdsanstalterna, häktena, frivården, Kriminalvårdens huvudkontor och de lokala övervakningsnämnderna.

Jämförbarhet över tid

Statistik över kriminalvårdens klienter har producerats sedan 1830. Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas av olika faktorer. Nedan följer några kända förhållanden, som under senare tid i större eller mindre utsträckning kan ha påverkat statistiken.

- Vid produktion av statistiken för år 2019 uppmärksammades att personer på svenska anstalter, som är intagna utifrån beslut vid domstol från annat land, under tidigare år har redovisats i kategorier för övriga brott i de officiella tabellerna för kriminalvård. Detta har därför korrigerats från och med år 2019, genom att dessa personer nu finns redovisade efter kapitelnivå i brottsbalken eller lagnivå för specialrätten. Denna förändring har endast marginell påverkan på resultaten. För 2019 handlade det om färre än 10 beslut som nu redovisas på annan plats i tabellerna.
- I samband med produktionen av Kriminalvårdsstatistiken för 2019 fortsatte arbetet med att öka sammanvändbarheten mellan den officiella kriminalvårdsstatistiken och Kriminalvårdens egen statistik genom att vissa begrepp och redovisningsgrupper ändrades. För att förtydliga i redovisningen över medborgarskap ändrades det tidigare begreppet "*utländsk medborgare*" till "*utan svenskt medborgarskap*". Urvalet är detsamma som tidigare. Vid redovisningen av *anledning till avgång från fängelse* infördes från 2019 års statistik kategorin "*frigiven i avvaktan på laga kraft/högre rätts avgörande*". I denna kategori hamnar personer som släppts från anstalt vid till exempel nöjdförklaring men innan domen har vunnit laga kraft i alla delar. Personerna har därmed verkställt klart tiden på anstalt vid denna tidpunkt. Under perioden fram till laga kraft är personen därmed inte villkorligt frigiven och kan därför inte redovisas i nämnda kategori.
- I samband med produktionen av 2018 års statistik ändrades namnet på variabeln Typ av anstalt till Anstaltens säkerhetsklass och samtidigt ändrades underkategorierna till variabeln. Anstaltens säkerhetsklass redovisas i statistiken med kategorier säkerhetsklass 1, 2 och 3. Från och med år 2012 gäller säkerhetsklasserna 1–3 på Kriminalvårdens anstalter, och dessa kategorier ersätter därmed de tidigare kategorierna öppen anstalt och sluten anstalt. Vid jämförelse med tidigare år gäller att anstalt med säkerhetsklass 1 och 2 motsvarar kategorin sluten anstalt, och anstalt med säkerhetsklass 3 motsvarar den tidigare kategorin öppen anstalt.
- I samband med systemskifte från KLAS till KVR ändrades definitionen av medelbeläggning år 2017. Den definitionen har Kriminalvården sedan dess omvärderat och en ny är under utveckling. I väntan därpå redovisas en skattning av medelbelägningen utifrån den definition som gällde före 2017. De skattade medelvärdena redovisas i tabeller för åren 2017 och framåt. Se

notering från 2016 för en sammanställning av vilken information om beläggning som finns i KLAS respektive KVR.

- I syfte att uppnå så hög sammanvändbarhet som möjligt mellan den officiella kriminalvårdsstatistiken och Kriminalvårdens egen statistik redovisas från och med referensår 2017 permissioner i statistiken, utifrån de planerade permissionernas utfall för referensåret. Skillnaden mellan definitionerna av beviljade och planerade permissioner är förhållandevis liten och består i att den nya definitionen inte innehåller de beviljade permissioner som inte hunnit få något utfall (till exempel pågående permissioner) under referensåret. Definitionerna redovisas parallellt för 2017, men det har inte varit möjligt att återskapa den nya definitionen längre bakåt i tiden. Samtidigt ändrades definitionen av misskötta permissioner till planerade permissioner genomförda med anmärkning.
- I samband med publiceringen av 2017 års tabeller korrigerades vissa uppgifter för 2016 i tabell 5.5 avseende tidigare belastning.
- Ett systembyte från KLAS till KVR som ägde rum den 11 mars 2017, ledde till att man genomförde en översyn av beräkningsgrunderna för måttet medelbeläggning. Från och med redovisningen av 2017 års statistik har kriminalvården därmed tagit fram en ny beskrivning av medelbeläggningen. I den nya definitionen av medelbeläggning har platstyper som tidigare genererat beläggning men inte platser räknats bort för att ge en mer rättvisande bild av utnyttjandegraden. Även klienter som är frånvarande från en plats räknas bort, i tidigare definition exkluderades endast de som var frånvarande under en längre period. Förändringarna gör att medelbeläggningen blir något lägre än tidigare. Det nya sättet att räkna gäller från och med mars 2017.
- I samband med produktionen av 2016 års statistik korrigerades vissa värden för åren 2011–2013 i tabell 5.2 avseende avgångar (för kategorierna avgått under året, frigivits, villkorligt frigivna respektive helt verkställt).

Korrigeringsarna beror på att Kriminalvården införde en ny rapporteringskod i sitt system 2011. Koden lades till i programkoden för statistiktablerna 2014. Vid detta tillfälle korrigerades dock inte de tidigare publicerade värdena.

- I samband med produktionen av 2015 års kriminalvårdsstatistik har Kriminalvården gjort förändringar i hur variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd* tas fram. Variabeln redovisas i tabell 5.5 efter följande tre ömsesidigt uteslutande kategorier: *ingen påföljd*, *endast frivård* samt *fribetsberövande*.

Förändringarna har gjorts för att åtgärda ett tidigare programmeringsfel som inneburit att Kriminalvården hittills har underskattat antalet personer som haft en tidigare *fribetsberövande* påföljd. Eftersom variabelns tre kategorier är ömsesidigt uteslutande innebär en underskattning i en kategori samtidigt en överskattning i de andra kategorierna. Främst har kategorin *ingen påföljd* överskattats i tidigare redovisningar av statistiken. För en mer utförlig

beskrivning av hur variabeln räknas fram, se dokumentet *Beskrivning av statistiken* (RV0401).

Tidigare publicerade statistikvärden i tabell 5.5 för åren 2011–2014 har korrigerats i samband med 2015 års statistik. Tabeller med korrigerade värden för åren 2004–2010 finns tillgängliga på Brås webbplats, www.bra.se.

Utöver förändringarna i framtagningen av variabeln har Kriminalvården även förändrat definitionen av variabeln. Tidigare definierades variabeln *tidigare kriminalvårdspåföljd* som typ av kriminalvårdspåföljd där verkställigheten har pågått inom de senaste fem åren före starten av nu aktuell verkställighet. Nu definieras variabeln i stället som typ av kriminalvårdspåföljd där verkställigheten har påbörjats inom de senaste fem åren före starten av nu aktuell verkställighet.

- I juni 2015 korrigerades tabell 5.12, om antalet rymningar från slutan stalt, vad gäller uppgifterna för åren 2007, 2008 och 2009. Uppgifterna hade tidigare felregistrerats i Kriminalvårdens system, som inte längre kan återskapa underlaget i dess helhet. Detta gör att uppgifterna för dessa år inte summerar upp till totalsummorna. Totalsummorna för dessa år kan alltså var något under- eller överskattade.
- I samband med publiceringen av 2014 års tabeller korrigerades vissa uppgifter för 2013 i tabell 5.12.
- I samband med publiceringen av 2014 års statistik slogs åldersgrupperna 15–17 år och 18–20 år samman till en åldersgrupp (15–20 år). Sammanslagningen gjordes för att undvika redovisning av små tal.
- I samband med produktionen av kriminalvårdsstatistiken 2013 började tabellerna 5.2, 5.11 och 5.15 att redovisas uppdelade efter kön. Det innebär att de flesta tabeller nu redovisas både för samtliga personer och för kvinnor respektive män.
- I oktober 2012 korrigerades ett antal uppgifter i tabell 5.17 för 2009. Uppgifterna korrigerades på grund av felaktigheter.
- I april 2012 träffade Kriminalvården och Brå en överenskommelse om informationsutbyte avseende kriminalvårdsstatistiken. I samband med framtagandet av överenskommelsen uppdaterades dokumentationen för kriminalvårdsstatistikens innehåll och uppbyggnad. Inga beräkningar i statistiken förändrades, och arbetets påverkan på statistiken antas vara marginell.
- I samband med publiceringen av 2011 års tabeller reviderades vissa uppgifter från tidigare år. Revideringar gjordes i tabellerna 5.3, 5.6, 5.9, 5.10 och 5.14. Uppgifterna reviderades på grund av felaktigheter, och en del uppgifter i tabellerna 5.9, 5.10 och 5.14 finns inte längre tillgängliga.

- I och med att den nya fängelselagen (2010:610) trädde i kraft den 1 april 2011, ändrades regelsystemet för permissioner. Jämförelser mellan före och efter 2011 bör därför göras med viss försiktighet.
- Från och med 2006 års utgåva av *Kriminalstatistik* har tabellerna avseende kriminalvårdsstatistik sorterats om, jämfört med tidigare års publikationer. Huvudprincipen är att i de första tabellerna redovisa tidsserier, och därefter mer detaljerade uppgifter om aktuellt år. På så sätt får kriminalvårdsavsnittet samma struktur som övriga kapitel i publikationen.
- Den 1 januari 2007 ersattes utslussningsåtgärden IÖV-utsluss av utökad frigång. Detta är en mer flexibel utslussningsåtgärd, som dock i mycket påminner om den tidigare åtgärden. För att beviljas utökad frigång måste den intagna ha avtjänat halva sin strafftid, dock minst tre månader. När den utökade frigången påbörjas bör personen vara placerad på anstalt med säkerhetsklass 3. Införandet av utökad frigång kan medföra en minskning i statistiken över inskrivna på anstalt den 1 oktober.
- Sedan 2005 års utgåva av *Kriminalstatistik* finns det skillnader i vissa tidsserier jämfört med tidigare publikationer. Kriminalvården har gjort korrigeringar, dels därför att siffrorna inte tagits fram på likartat sätt över åren (se tabell 5.7), dels därför att registrering av misskötsamhet skett på olika sätt i grundsystemet (se tabell 5.11 samt tabell 5.12). Från och med 2005 är detta åtgärdat.
- År 2005 utökades statistikredovisningen genom att uppgifterna i flertalet tabeller kompletterades med särredovisning för kvinnor och män.
- Den 1 april 2005 infördes på försök en utökad möjlighet till intensivövervakning med elektronisk kontroll för personer som dömts till fängelse. Med de nya reglerna kan även personer med en strafftid på högst sex månader ansöka om intensivövervakning med elektronisk kontroll; tidigare kunde endast personer med en strafftid på högst tre månader ansöka.
- Den 1 april 2005 infördes på försök en utökad målgrupp för IÖV-utsluss. Utökningen innebar dels att personer som dömts till mellan 18 månaders och två års fängelse kunde avtjäna de sista fyra månaderna av strafftiden i bostaden med intensivövervakning med elektronisk kontroll, dels att personer som dömts till minst två års fängelse fick möjlighet att avtjäna de sista sex månaderna av strafftiden i bostaden med intensivövervakning med elektronisk kontroll. Tidigare var målgruppen personer som dömts till minst två års fängelse, och då gavs möjlighet att avtjäna de sista fyra månaderna med intensivövervakning med elektronisk kontroll.
- År 2003 genomfördes en systemomläggning. Det gamla Kumulativregistret (KUM) ersattes av Kriminalvårdsregistret (KVR). Systembytet medförde att brott i utländska domar nu behandlas på samma sätt som i svenska domar och inkluderas i KVR. Meningen är att all klientinformation ska finnas samlad i

KVR:s databas. Detta bör även kunna undanröja vissa av de problem eller felaktigheter som uppstått i och med att informationen lagrats i flera system och förts från ett system till ett annat.

- Den 1 oktober 2001 inleddes en treårig försöksverksamhet som innebar att långtidsdömda skulle kunna avtjäna den sista delen av sin strafftid i bostaden med intensivövervakning med elektronisk kontroll, så kallad IÖV-utsluss. Utslussningen är ett steg på vägen mot frihet, som gav de intagna möjligheten att gradvis anpassa sig till livet utanför anstalten. För att komma i fråga skulle personen ha dömts till minst två års fängelse och ansetts ha behov av att påbörja utslussningen i samhället. Vidare skulle personen ha någon form av sysselsättning (arbete eller studier) under utslussningsperioden och hålla sig absolut alkohol- och drogfri. Utslussningen kunde ske tidigast fyra månader före villkorlig frigivning. Införandet av IÖV-utsluss kan medföra en minskning i statistiken över inskrivna på anstalt den 1 oktober.
- Den 1 september 2000 trädde nya regler för normalpermission i kraft. De innebär att man från detta datum endast kan få en permission per månad (tidigare kunde man dela upp tiden till flera permissioner). Samtidigt tydliggjordes reglerna för särskild permission. Från och med den 1 oktober 2000 finns det också några allmänna råd för permissioner och vistelser enligt 14 § KvaL (fritidsaktiviteter). Till följd av detta minskade både antalet permissioner och antalet vistelser utanför anstalt.
- År 1999 infördes möjligheten att kombinera påföljden villkorlig dom med samhällstjänst, som är ett alternativ till kortare fängelsestraff.
- Från och med den 1 augusti 1994 inleddes en försöksverksamhet med intensivövervakning med elektronisk kontroll vid sex frivårdsmyndigheter. Försöksverksamheten utökades från och med den 1 januari 1997 till hela landet. Samtidigt utökades möjligheten till intensivövervakning, till att gälla även dem som dömts till fängelsestraff på upp till tre månader mot tidigare två (se avsnittet *Definitioner och begrepp* i årsboken *Kriminalstatistik*). Införandet av försöksverksamheten medförde en minskning i de tabeller som redovisar intagna på anstalt med strafftider under två månader för åren efter 1995, och strafftider under tre månader för åren efter 1997. Verksamheten med intensivövervakning med elektronisk kontroll permanentades 1999.
- Genom omläggning av vissa statistikrutiner är uppgifter om personer i frivård från och med den 1 januari 1992 inte helt jämförbara med tidigare år.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.